

RADNIČNÍ ZPRAVODAJ

město Pardubice

číslo 11 | listopad 2025

- 2** O čem se mluví... o podzimních akcích ve městě s náměstkyní primátora Jiřinou Klíčovou
- 3** Zelená brána se postupně zbavuje lešení
- 3** Cyklostezka podél jihovýchodního obchvatu má zelenou
- 4** MŠ Kamarád v ulici Teplého přivítala děti v nově přistavěné části
- 10, 11** Listopadové akce na téma svoboda a demokracie v Pardubicích

Pardubice

O čem se mluví...

... o podzimních akcích ve městě s náměstkyní primátora Jiřinou Klčovou

Paní náměstkyně, letošní Podzimní městské slavnosti měly opět obrovský ohlas. Jak byste je zhodnotila?

Byly skvělé. Centrum města bylo celé dva dny zaplněné lidmi, kteří si užívali bohatý program, hudbu, jídlo i dobovou atmosféru první republiky. Nálada byla výborná a večerní lampionový průvod i ohňostroj se opravdu povedly. Bylo úžasné vidět, jak Pardubice ožily. Co vás osobně nejvíc potěšilo? Nejvíc mě těšila ta energie ve městě – lidé se bavili, tančili, zpívali, parádně si to užívali. Tradiční řemeslné tržiště na Pernštýnském náměstí bylo plné, stejně jako třída Míru, kterou zaplnilo Oldtimer Corso, a zážitkem bylo i dobové znovutevření Machoňovy pasáže, kterým se připomnělo 100 let její existence. Skvělé bylo vystoupení na koních u Tyršových sadů. Prostě na své si přišli úplně všichni od malých po velké. A přesně to byl s kolegy z oddělení kultury, informačního centra i pořadateli, náš společný cíl. Byly to moc fajn dva dny.

Slavnosti tradičně vyvrcholily Velkou pardubickou. Jaký byl letošní ročník?

Jako každý rok, tak i letos to byl obrovský zážitek. Závodistiště bylo tradičně vyprodané, desítky tisíc lidí sledovaly dostih přímo na místě a více než 2 miliony u obrazovek. Po třiceti letech navíc vyhrál zahraniční kůň - irský valach Stumptown s žokejem Keithem Michaelem Donoghue, což dostihu dodalo mezinárodní rozměr. Atmosféra byla fantastická, fanoušci nadšení, a to vše bez zásadních komplikací. Velká pardu-

bická znovu potvrdila, že patří mezi největší sportovní i společenské události v Česku a Evropě.

A ani po tak silném kulturním a sportovním podzimu Pardubice nezahálají – co chystáte na listopad?

Ano, ani v listopadu Pardubice neustanou bez významných akcí. Společně s Institutem Paměti národa, Památkem Zámeček, Univerzitou Pardubice, Domem dětí a mládeže Alfa a Východočeským divadlem připravujeme sérii programů věnovaných svobodě a demokracii. Chceme, aby si lidé všech generací připomněli, že svoboda není samozřejmost. V Machoňově pasáži nabídneme interaktivní expozice i koncert skupiny Marien, před divadlem proběhne tradiční setkání k 17. listopadu, které zakončí krátké divadelní vystoupení studentů Univerzity Pardubice. A velkou radost mám i z toho, že opět zapojujeme žáky devátých tříd – ti si vyslechnou autentická svědectví pamětníků a jejich práce z literární a výtvarné soutěže budou vystaveny v knihovně na Pernštýnském náměstí. Je důležité, aby se mladí lidé o těchto hodnotách učili nejen z učebnic, ale i skrze příběhy a zkušenosti skutečných lidí.

A která z listopadových akcí je podle vás osobně nejdůležitější nebo vás nejvíc oslovila?

Osobně mi velmi záleží na letošní novince – Aleji Svobody, která bude vysazena 8. listopadu. Osm desítek lip malolistých symbolicky připomene 80 let od konce druhé světové války a propojí tak minulost s budoucností. Do výsadby se zapojí pamětníci, školy, spolky, Skauti,

Sokolci, rodiny i jednotlivci. Alej Svobody je pro mě symbolem naděje a pokračování. Připomíná, že svobodu je třeba chránit a pěstovat stejně jako stromy v krajině. Projekt realizujeme ve spolupráci s Městským obvodem Pardubice IV, společností RECUTECH s.r.o., spolkem Pestré Polabí, Institutem Paměti národa a Památkem Zámeček. Alej Svobody vznikne jako pocta všem, jejichž životy byly v Pardubicích a okolí tragicky poznamenány nacistickou okupací. Zároveň připomene důležitost spolupráce mezi generacemi, rodinami i sousedy, která udržela národ v těžkých dobách pohromadě, a díky tomu dokázali Češi znovu vstát nejen po konci války, ale i po dlouhé době totality při Sametové revoluci, kdy se k nám vrátila demokracie. Je podle mě skutečně důležité, aby lidé nejen vzpomínali, ale také aktivně vnímali, že svoboda je křehká a je třeba o ni pečovat – Alej Svobody je proto projektem, který propojuje environmentální citění, vzdělávání, komunitu a paměť.

Ještě jedna novinka nás v listopadu čeká - Mistrovství světa v canicrosse, bikejoringu a scooterjoringu přímo v Pardubicích na dostihovém závodistišti.

Češi jsou národem pejskařů, a proto je zájem o psí sporty, jako je canicross, stále větší. Mistrovství světa se uskuteční od 7. do 9. listopadu 2025 přímo na pardubickém dostihovém závodistišti a sjedou se sem týmy z celého světa, dokonce i z Mexika. Závodníci se svými čtyřnohými sportovci budou závodit na trati dlouhé 5,3 km, která je pro diváky napínavá a zároveň bezpečná – nemusí překonávat například Taxisův příkop ani Irskou lavici. Česká reprezentace má tradičně několik favoritů na medaile. Proto věřím, že se v Pardubicích potvrdí, že patříme mezi dlouhodobě úspěšné mushingové země.

A co si mohou návštěvníci užít o letošním adventu?

Pardubice se opět promění v město plné vůní a vánoční atmosféry. Čeká nás další Advent s vůní perníku. Od 29. listopadu do 24. prosince bude k vidění i ochutnání na více než padesáti zapojených místech spousta originálních perníkových specialit – od perníkového cheesecaku a tiramisu po lahodné nápo-

je jako „Gin-gin bread“ či Baileys Latte s perníkovým nádechem. Město ožíví vánoční trhy na Pernštýnském náměstí, zámeckém nádvoří i v Automatických mlýnech. Desítky stánků nabídnou řemesla, produkty s vánoční tematikou nebo drobnosti vhodné jako dárky, adventní pochoutky tradiční i s vůní perníku, živou hudbu a koledami. Připravili jsme i nové fotopointy, vyhlídkové kolo s pohledem na osvětlené město a zastřešený bar. Bohatý program doplní čtyři adventní víkendy na Zámku Pardubice s dílnami, hudebními a muzikálovými vystoupeními a speciálními prohlídkami. Je to zážitek pro všechny generace – rodiny si užijí dílničky a workshopy, ostatní zase procházku historickým centrem s vánoční atmosférou. A samozřejmě, že i letos se můžeme se všemi, kteří se budou chtít po kaprovi, salátku a rozbalování dárků, trochu nadýchat čerstvého vzduchu, potkat po štědrovečerní procházce městem na tradičním vánočním zpívání - při poslechu slavnostní České mše vánoční Jakuba Jana Ryby na Pernštýnském náměstí.

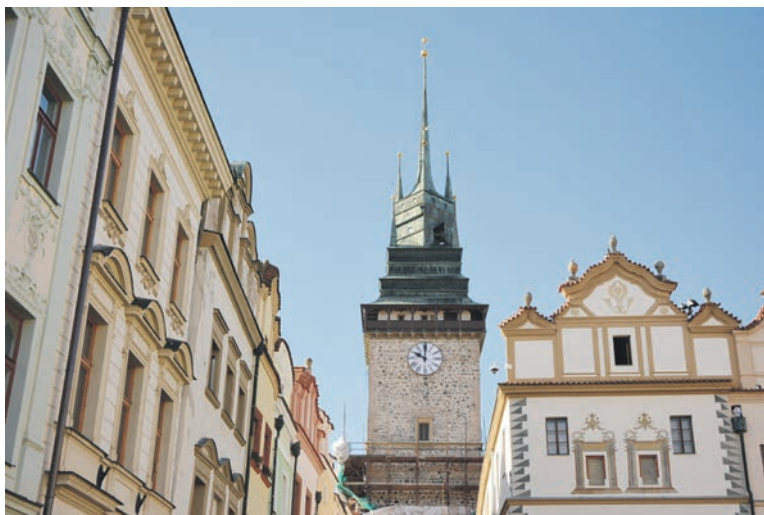
Na co se mohou lidé těšit na začátku adventu a jaké charitativní akce letos připravujete?

Velkým lákadlem, na které se všichni už teď těšíme, je tradiční rozsvícení vánočního stromu první adventní neděli, tedy 30. listopadu. A během jednoho z dalších adventních víkendů se návštěvníci mohou zapojit i do charitativních akcí, které jsou letos opět součástí programu. Ve společenském sále historické radnice proběhne skvělý jarmark pro onkoláčky a v rámci programu na náměstí budeme nalévat charitativní polévku a punč, kdy svým příspěvkem budete moci podpořit organizaci DEBRA ČR, která pomáhá usnadnit život lidem s tzv. nemocí motýlích křídel. Možnost podpořit činnost této organizace budou mít návštěvníci během celého adventního období, a to prostřednictvím veřejné sbírky realizované pomocí QR kódu. Advent v Pardubicích tak nejen, že opět spojí vůni perníku, místní gastronomii a kulturní zážitky, ale také znovu ukáže, že Vánoce jsou o sdílení a pomoci druhým.

(pozn. red. V minulém vydání jsme uvedli nesprávné křestní jméno architekta Machoňe - správně je samozřejmě Ladislav Machoň.)

Zelená brána se postupně zbavuje lešení

Dominanta historického centra Pardubic, gotická Zelená brána s renesančním předbraním, se po dlouhých měsících restaurátorských zásahů začala postupně zbavovat lešení. Na první pohled je zřejmá změna barevnosti – kámen působí světleji než dříve. Průzkumy prováděné až po zakrytí stavby odhalily, že skutečný

stav památky byl mnohem horší, než původně vycházelo z projektové dokumentace. „Zvenčí se věž mohla zdát pevná, ale podrobné sondy ukázaly, že vnější a vnitřní zdívo není pevně spojeno, spárovací malta se v mnoha místech rozpadla na písek, objevily se dutiny i volně vložené kameny. Na ochozu jsme navíc zjistili hlu-

boké trhliny a korodující výztuž,“ popisuje Jan Vinař, autorizovaný inženýr a expert Národního památkového ústavu. Sanace si proto vyžádala celou řadu mimořádných opatření – od injektaže speciální směsí, přes výměnu nejvíce poškozených prvků až po zesílení železobetonových krakorců. Tyto práce znamenaly i navýšení nákladů. Zatímco původní cena zakázky činila 28 milionů korun, město muselo uvolnit další prostředky na průzkumy, projektové změny a restaurátorské práce. Celkové výdaje tak nyní dosahují přibližně 39 milionů korun.

„Už průzkumy ukázaly, že Zelená brána není v dobré kondici. Teprve když restaurátoři začali pracovat přímo na konstrukci, ukázalo se, že problémy jsou ještě vážnější, než jsme čekali. Proto jsme museli rozšířit rozsah oprav i navýšit rozpočet, aby byla památka zachráněna. Zelená brána je nejcenější symbol Pardubic a jsem přesvědčený, že díky této opravě bude stát bezpečně i pro další generace,“ uvedl primátor města Pardubic Jan Nadrchal.

Památkáři při volbě technologie zohlednili i výsledek referenda z roku 2021, kdy se občané vyslovili proti návratu k omítnuté podobě věže. Místo plošné omítky proto odborníci zvolili tzv. „zaspárování do líce“ – tedy kompletní vyspárování ochrannou směsí až do roviny líce kamene. „Je to technologicky i esteticky přijatelný kompromis. Světlejší vzhled není samoúčelným rozhodnutím, ale přirozeným důsledkem použití kvalitní spárovací hmoty, která chrání kameny před vlhkostí. Stejně jako na Kunětické hoře ale postupně během let přirozeně ztmavne,“ vysvětluje Petra Fučíková, vedoucí střediska památek, která na průběh oprav dohlíží.

Zdeněk Tobáš z oddělení památkové péče magistrátu doplňuje: „Veřejnost odmítla návrat k omítce, zároveň jsme ale nemohli dopustit, aby byla konstrukce dál ohrožena. Tento postup je doložený z historie, poskytuje stavební ochraně potřebnou účinnost a přitom respektuje výsledky referenda.“

Na křižovatce do Svítkova přibudou odbočovací pruhy i semaforey

Rada města Pardubic schválila uzavření smlouvy o společném zadávání veřejné zakázky s Ředitelstvím silnic a dálnic. Společný postup se týká připravované rekonstrukce křižovatky silnice I/2 z ulice Školní na ulici Pražská.

„Tato křižovatka patří mezi nejzatíženější dopravní body ve městě. Všichni víme, jak komplikovaný je výjezd ze Školní ulice směrem do centra, zejména v dopravní špičce, kdy řidiči často musejí doslova prosit, aby je někdo pustil. Ředitelství silnic a dálnic ve spolupráci s městem připravuje zásadní

rekonstrukci této křižovatky, která přinese výrazné zlepšení bezpečnosti i plynulosti dopravy. Nově zde vzniknou odbočovací pruhy a celý prostor bude řízen světelnou signalizací. Díky tomu se občané ze Svítkova dostanou na silnici I/2 pohodlněji a bezpečněji,“ uvedl náměstek primátora zodpovědný za dopravu Jan Hrabal.

Podle něj se spolupráce města a Ředitelství silnic a dálnic týká i nové větve směrem k dostihovému závodisti. „Město zajistí financování realizace jižního ramene křižovatky, které v budoucnu významně zlepši

dopravní obslužnost celého areálu závodisti a zároveň odlehčí dopravě na nadjedzu u Parاما. Této investice ze strany Ředitelství silnic a dálnic si vážíme,“ doplnil Hrabal.

Součástí připravované stavby bude rovněž vybudování nového světelného signalizačního zařízení, přeložky inženýrských sítí a napojení směr závodisti. „Celkové rozpočtové náklady projektu činí 59,1 milionu korun včetně DPH. Město Pardubice se na realizaci bude finančně podílet investičním příspěvkem ve výši 16 milionů korun, který předkládáme zastupitelům v rámci

říjnové změny rozpočtu. Jedná se o prostředky určené pro Ředitelství silnic a dálnic jako investora stavby. Společné zadání nám umožní, aby byla celá akce provedena v rámci jednoho výběrového řízení a jedním zhotovitelem. Takto koordinovaný postup je pro město ekonomicky i organizačně nejvýhodnější,“ doplnil náměstek primátora Jakub Rychtecký, který má v gesci ekonomiku a rozpočet města.

Podle předpokladu by samotná realizace stavby měla proběhnout v kalendářním roce 2026.

Cyklostezka podél jihovýchodního obchvatu má zelenou

Záměr výstavby cyklostezky podél jihovýchodního obchvatu Pardubic získal od Krajského úřadu Pardubického kraje souhlasné jednotné environmentální stanovisko. To znamená, že projekt může pokračovat do další fáze přípravy. Město Pardubice zároveň uzavírá s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR (ŘSD) smlouvu o společném zadání veřejné zakázky, díky které bude možné postavit obchvat i cyklostezku jako jednu stavbu. „Získali jsme souhlasné environmentální stanovisko pro cyklostezku podél jihovýchodního

obchvatu. Tato trasa propojí oblast Višňovky, Jesničánek nebo Nemošic s Pardubičkami a Černou za Bory, tedy i s průmyslovou zónou. Pracujeme na tom, aby město a Ředitelství silnic a dálnic mohly vypsát výběrové řízení na silnici i cyklostezku společně. To je pro nás klíčové, protože chceme, aby obě stavby vznikly současně,“ uvedl náměstek primátora zodpovědný za dopravu Jan Hrabal.

Stavba cyklostezky se tak uskuteční v jiném režimu, než bývá obvyklé. Nebude to tak, že stát postaví silnici a město až

následně buduje cyklostezku zvlášť. „Cyklistická infrastruktura musí růst ruku v ruce s dopravními stavbami. Pokud ji začleníme už do projektové dokumentace, nevznikají kolize ani zbytečné náklady. ŘSD se s městem dohodlo, že obchvat i cyklostezku nechá postavit jako jednu akci. Město následně uhradí náklady spojené se samotnou cyklostezkou. Takový postup přináší výraznou úsporu času i peněz, eliminuje nutnost pozdějších stavebních zásahů a zaručuje technickou návaznost obou staveb,“ doplnil náměstek Hrabal.

Jihovýchodní obchvat Pardubic o délce zhruba 3,1 kilometru povede od kruhového objezdu u Dražkovic přes Pardubičky až do Černé za Bory. Cyklostezka bude kopírovat jeho trasu a vytvoří plynulé a bezpečné propojení městských částí Višňovka, Jesničánky a Nemošice s Pardubičkami a Černou za Bory, včetně napojení na areál společnosti Foxconn a stanici záchranné služby.

Město Pardubice počítá s realizací cyklostezky i jihovýchodního obchvatu ve spolupráci s ŘSD v roce 2026.

Cyklověž u pardubického nádraží nově umožňuje platbu kartou

Pardubická cyklověž Bike Tower u hlavního nádraží prošla technologickým vylepšením – nově umožňuje bezhotovostní platbu kartou, telefonem či hodinkami. Zařízení funguje nepřetržitě

po celý rok a pojme 118 kol i elektrokol včetně doplňků. Modernizaci připravil Odbor dopravy magistrátu, provoz zajišťuje Dopravní podnik města Pardubic. Úprava zahrnovala instalaci zařízení

pro bezhotovostní platby a aktualizaci uživatelského systému.

Cyklověž je dlouhodobě využívána – v roce 2023 zde bylo uloženo přes 15 600 kol, loni více než 16 000. Fun-

guje 24 hodin denně po celý rok. Cena za parkování činí 10 korun za 24 hodin, držitelé In Karty Českých drah platí poloviční částku – 5 korun. Kola je možné uložit až na 30 dní.

Barevné popelnice k domům se osvědčily

Rada města Pardubic schválila rozšíření systému svozu tříděného odpadu z domácností metodou „door to door“ do dalších částí města. Po úspěšném pilotním ověření ve Svítkově a Popkovicích se tak k projektu postupně připojí také obyvatelé Starých Čivic, Lánů na Důlku, Opočínku, Pardubiček, Dašické, Studánky, Jesničánek, Nových Jesenčan a Dražkovic.

Systém „door to door“, kdy mají obyvatelé rodinných domů barevné nádoby na papír a plast přímo u svého domu, zahájilo město ve spolupráci se svozovou společností SmP – Odpady a.s. a Úřadem městského obvodu Pardubice VI v roce 2024. Obyvatelé tak mohou třídit pohodlněji, bez nutnosti docházet

ke vzdáleným kontejnerovým stanovištím. „Po roce fungování se projekt ukázal jako efektivní a udržitelný. Ve Svítkově a Popkovicích se do něj zapojilo téměř 60 procent domácností a objem vytríděného papíru a plastů se zvýšil v průměru o 39 procent. Zároveň se snížilo množství směsného komunálního odpadu i nepořádek kolem veřejných kontejnerů,“ uvedla náměstkyně primátora pro životní prostředí Jiřina Klčová.

Z pilotního projektu jednoznačně vyplývá, že systém door to door má pro město i jeho obyvatele smysl. „Daří se zvyšovat míru třídění, omezovat skládkování a zlepšovat kvalitu vytríděných surovin. Významným přínosem je i to, že lidé mají nádoby přímo u domu,

takže třídění je pro ně jednodušší a pohodlnější. Chceme proto tento systém postupně rozšířit i do dalších lokalit, kde se ukazuje jako nejvhodnější – především tam, kde převažuje zástavba rodinných domů,“ doplnila náměstkyně Jiřina Klčová.

Podle vyhodnocení projektu došlo díky novému systému k omezení přeploňování kontejnerů, zlepšení čistoty veřejného prostoru a zvýšení kvality separovaného odpadu. Snížením frekvence svozu směsného komunálního odpadu na jedenkrát za dva týdny město zároveň optimalizovalo náklady, aniž by došlo k výraznějším komplikacím.

Rozšíření systému door to door do nových městských částí se plá-

nuje od druhého čtvrtletí roku 2026. Obyvatelé budou moci opět získat barevné nádoby na papír a plast zdarma v rámci místního poplatku za odpad, přičemž účast v projektu zůstává dobrovolná.

Systém svozu tříděného odpadu takzvaně od dveří domu je postupně zaváděn v mnoha městech České republiky a celkově tak zapadá do změny přístupu k třídění a zpracovávání odpadů. V Pardubickém kraji k tomuto způsobu třídění a svozu postupně přistupují všechna větší města a také některé obce.

Více informací a přihlášku do systému door to door najdou občané na webu města.

MŠ Kamarád v ulici Teplého přivítala děti v nově přistavěné části

Statutární město Pardubice slavnostně otevřelo přístavbu Mateřské školy Kamarád v ulici Teplého. Nový dvoupodlažní pavilon, který navazuje na stávající budovu školky, navýšil kapacitu zařízení. Do čtyř nově vybudovaných tříd nastupují děti ještě pro školní rok 2025/2026. Přístavba a částečná rekonstrukce stávající

budovy představuje investici za téměř 93 milionů korun včetně DPH.

„Na tuto významnou investici do školské infrastruktury se nám podařilo získat evropské a státní prostředky - z Integrovaného regionálního operačního programu prostřednictvím ITI Hradecko-pardubické aglomerace činí příspěvek 65,58 milionu

korun, další částkou 3,86 milionu korun přispěl státní rozpočet. Celková výše dotace tak dosáhla 69,58 milionu korun. Samotná přístavba se nachází na východní části areálu, kde původně bylo parkoviště a sklad odpadů. V rámci investice vzniklo také nové bezpečnější parkoviště s novým výjezdem a vjezdem s průjezdným režimem a spousta krytých stání pro jízdní kola. Venkovní část zahrady bude ještě doplněna o nové herní prvky, lezeckou stěnu, kreslicí tabuli a modulární buňky pro uskladnění hraček a pomůcek, tady budou práce ještě pokračovat,“ shrnul primátor Jan Nadrchal. Autorem stavebního návrhu byla architektonická kancelář Air atelier s.r.o.

„Nový objekt zahrnuje čtyři plně vybavené třídy s kapacitou 100 míst, zázemí pro pedagogy, šatny, sklady i hygienické prostory. Pro navýšení kapacity jsme rozšířili a modernizovali stravovací provoz. Přístavba je spojena se stávajícím objektem pomocí koridoru a zajišťuje návaznost na původní infrastrukturu kuchyně,“ vysvětlil náměstek primátora zodpovědný

za školství a rozpočet Jakub Rychtecký. Rozšířená kapacita bude sloužit rodinám z rozsáhlého spádového obvodu, který zahrnuje lokality od Opočínku přes Svítkov, Lány na Důlku, Staré Čivice, Duklu, Višňovku až po Dražkovice.

„Budova počítá s úsporným provozem a moderními trendy. Na jižní straně střechy byly instalovány fotovoltaické panely, které pomohou snížit energetickou náročnost objektu. Část střechy je řešena jako zelená. Celý objekt je samozřejmě bezbariérový,“ řekl náměstek primátora za správu majetku města a investice Jan Hrabal. „Zlepšení stínění a opatření proti vysokým letním teplotám se dočkala i stávající budova pomocí nového venkovního stínění na jižní straně fasády.“

Za posledních několik let město Pardubice navýšilo kapacity mateřských a základních škol o více než 500 míst. Přístavba MŠ Teplého patří k největším školským investicím posledních let a významně pomůže pokrýt rostoucí poptávku po předškolním vzdělávání ve městě.

V Pardubicích máme již 60 Kamenů zmizelých

V poslední říjnový čtvrtek byly v Pardubicích položeny další Stolpersteiny neboli Kameny zmizelých, které připomínaly občany, jež museli – nejčastěji z důvodů rasové perzekuce – v období nacistické okupace nedobrovolně opustit svůj domov. Jejich pronásledování v tomto temném období našich dě-

jin skončilo ve většině případů smrtí v některém z koncentračních táborů. Pokládání Stolpersteinů začalo před domem čp. 44 ve Štrossově ulici, kde byly umístěny dva kameny věnované manželům Hochovým. Poté se účastníci přesunuli do Škroupovy ulice před čp. 736, kde byl položen kámen pro Ma-

rii Hesovou. Slavnostní akt pokračoval zasazením tří kamenů pro rodinu Winternitzovu ve Smilově ulici čp. 337 a posledním zastavením byl dům čp. 1040 v Havlíčkově ulici, kde žila čtyřčlenná rodina Singerova.

Do Pardubic přijeli potomci z rodin z různých koutů České republiky i ze

Slovenska, v případě rodiny Winternitzových také ze Spojených států a Kanady. Součástí komorně pojeté akce byla připomínka životních osudů těchto zmizelých spoluobčanů a modlitba, kterou přednesl kantor Federace židovských obcí v ČR Daniel Vaněk.

Petr Mücke, Státní okresní archiv Pce

Základní škola Josefa Ressla, dříve Hakenova, slaví 70 let

Letos si Základní škola Josefa Ressla připomíná významné jubileum – 70 let od zahájení výuky. Škola se nachází v klidném prostředí městské části Dukla. Od svého vzniku prošla škola mnoha změnami, ale vždy si uchovala svou hlavní prioritu – poskytovat žákům nejen znalosti, ale také

podporu a vedení na jejich cestě k dospělosti. Velkou tradici zde mají třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů, které připravují žáky na budoucí studium gymnázií či odborných škol.

Během sedmi desetiletí prošly školními lavicemi tisíce žáků, kteří se dnes

uplatňují v nejrůznějších oblastech – od vědy a techniky přes kulturu až po sport. Mezi absolventy bychom našli lékaře, architekty, raketového inženýra, vítěze Stanley Cupu i poctivé a šikovné řemeslníky. To je důkazem, že ZŠ Josefa Ressla plní své poslání: vychovávat

mladou generaci dobře připravenou do života.

Jubileum je nejen důvodem k ohlédnutí za minulostí, ale také k pohledu do budoucna. A budoucnost je, jak se zdá, na Resslovce plná energie a nadějí.

Světlana Divecká, ředitelka školy

Charitativní adventní koncert armády pro pardubický dětský domov

Pokud máte rádi vánoční koledy a ne necháte si utéct žádné vystoupení vojenských hudebníků, přijměte srdečné pozvání ředitele Krajského vojenského velitelství Pardubice na 17. charitativní adventní koncert pro Dětský domov Pardubice, který se

uskuteční 11. prosince od 17:30 do 18:45 v Sukově síni Domu hudby v Pardubicích. Můžete se těšit na bohatou nadílku známých melodií v duchu klasické, muzikálové a filmové tvorby, které si pro vás připravili muzikanti z Vojenské hudby Olomouc.

Chybět nebudou ani známé vánoční melodie. Zastavte se v adventním shonu a přijďte objevit, že tato doba není pouze časem příprav, nýbrž i příjemným kulturním zážitkem. Vstupné je dobrovolné. Drobným finančním obnosem můžete přispět

do kasičky před vstupem do koncertního sálu. Výtěžek poputuje ve prospěch dětí z Dětského domova Pardubice. Koncertu budou předcházet aktivity pro děti v rámci projektu Příprava občanů k obraně státu.

Tereza Kembická, AČR Pardubice

Advent s vůní perníku: Vánoce v Pardubicích

Už brzy Pardubice provoní nejen perník, ale i hřejivá atmosféra Vánoc. I letos město nabídne tradiční trhy, doprovodný program na mnoha místech i řadu zážitků, chutí a vůní, které dělají z pardubických Vánoc něco jedinečného.

Trhy na Pernštýnském náměstí

Srdcem dění budou i letos tradiční vánoční trhy na Pernštýnském náměstí, které se otevrou poslední listopadový víkend. Návštěvníci tu najdou dřevěné stánky s výrobky regionálních tvůrců, vánočními ozdobami a dárky a samozřejmě i perníkem, který k Pardubicím neodmyslitelně patří.

Na své si přijdou i ti, kteří si chtějí vychutnat punč, svažené víno nebo dobré jídlo v teple – příjemné zázemí nabídne vyhřívaný stan s posezením přímo na náměstí.

V Ježíškově dílně si děti budou moci vyrobit vánoční dekorace a připravena bude i Ježíškova pošta, kam mohou vhodit svůj dopis s přáním pod stromeček. Chybět nebude ani vánoční zvonička, na kterou si mohou zazvonit pro splnění přání nebo jen tak pro radost.

Na Pernštýnském náměstí vás po celý advent čeká bohatý program, který doplní trhy po celý advent. Každý den se můžete těšit na hudební a taneční vystoupení, tematické dny i oblíbené koncerty, které dodají náměstí tu pravou sváteční atmosféru.

Vrcholem prvního adventního víkendu bude tradiční slavnostní rozsvícení vánočního stromu, který i letos ponese jméno Vlám. Uskuteční se v neděli 30. listopadu od 17 hodin, a hned poté zazní na náměstí vánoční koncert Václava Noida Bárty, který dotvoří sváteční atmosféru a uzavře první adventní víkend.

Vánoce po celém městě

Adventní nálada se rozšíří i mimo historické centrum. Program se chystá například na pardubickém zámku, v Automatických mlýnech, na náměstí Republiky i v krajské knihovně. O víkendech se tato místa promění v živé scény s hudbou, trhy, tvořivými dílnami a dalším doprovodným programem.

Během prvního adventního víkendu se můžete na zámku těšit třeba na Zimní street food festival, vánoční stezku nebo tematické prohlídky. Chybět nebudou ani výstavy a dílny pro děti. A pokud budete v procházce pokračovat směrem k Automatickým mlýnům, narazíte i tam na vánoční trhy s vůní dobrot a sváteční atmosférou.

Letošní novinkou bude vánoční vyhlídkové kolo na náměstí Republiky u Východočeského divadla, odkud se naskytne krásný výhled na rozsvícené město. Po Pardubicích bude znovu jezdit vánoční mašinka, která propojí hlavní adventní místa, a objeví se také fotopointy – ideální pro vánoční fotografie s přáteli nebo rodinou.

Perníková gastro tour

K pardubickému adventu už neodmyslitelně patří Perníková gastro tour, která letos proběhne už po šesté. Do akce se zapojí více než čtyřicet kaváren, cukráren, bister a restaurací, které nabídnou přes padesát specialit s perníkovým nádechem – od dezertů přes hlavní jídla až po originální nápoje.

Ochutnat tak bude možné například kachní stehno s perníkovým knedlíkem, french toast s perníčkovou omáčkou, makronky nebo celou řadu zajímavých nápojů. Celou nabídku najdete buď na webu Adventu s vůní perníku, nebo v tištěné brožůře, kterou si můžete vyzvednout v Turistickém

informačním centru Pardubice. Perníková gastro tour startuje 29. listopadu a potrvá až do Štědrého dne.

Vánoční tradice a doprovodný program

Rodiny s dětmi se mohou po celý advent těšit na oblíbené peklíčko v Mázhausu, kde o víkendech potkají i živé čertíky a prohlédnou si výstavu České zimní tradice. O víkendech tu navíc budou připravené tvořivé dílny pro malé i velké.

Velkým lákadlem letošního adventu v Mázhausu bude také vánoční výstava „Popelářův betlém a betlémářství v Čechách.“ Návštěvníci se po více než dvaceti letech znovu setkají s částí unikátního Popelářova betlému, který kdysi býval vystaven přímo na Pernštýnském náměstí. Výstava představí nejen tento pardubický skvost, ale i českou betlémářskou tradici. Součástí expozice budou i dílničky, kde si děti mohou zdarma vyrobit vlastní papírový betlém.

Na Pernštýnském náměstí se 5. prosince od 16 hodin uskuteční oblíbené Zelenobranské čertoviny – podvečer, kdy do centra dorazí Mikuláš s anděly a čerty, kteří projdou městem, rozzáří náměstí a postarají se o tu pravou předvánoční atmosféru.

Vánoční prohlídka města

Turistické informační centrum Pardubice si i letos připravilo komentovanou prohlídku s vánoční tematikou „Od adventu po Štědrý den“, během které se například dozvíte, jak vypadaly Vánoce v minulosti, jaké zvyky lidé dodržovali a kde stál první pardubický vánoční stromeček. Své místo si můžete rezervovat přímo v infocentru nebo na webových stránkách pardubice.eu/turista-rezervace.

Značka Advent s vůní perníku je teď oficiálně chráněná

Město Pardubice získalo od Úřadu průmyslového vlastnictví ochrannou známku na označení „Advent s vůní perníku“. Díky ní může lépe chránit vizuální podobu i jméno akce, která se stala symbolem pardubického adventu. Značka tak nově nese oficiální garanci originality a bude posilovat důvěryhodnost s platností až do roku 2035.

Podrobný program a aktuální informace k Adventu s vůní perníku najdete na adventsvuniperniku.cz nebo na sociálních sítích: Facebook: Advent s vůní perníku, Instagram: @advent_s_vuni_perniku.

Tereza Zichová, TIC Pardubice

Pardubice omezí zábavní pyrotechniku

Od roku 2025 mohou obce nově zakázat používání zábavní pyrotechniky na svém území. Umožňuje to novela zákona o pyrotechnických výrobcích. Pardubice této možnosti využívají a chystají obecně závaznou vyhlášku, která má chránit zdraví obyvatel, veřejný pořádek i životní prostředí. Opatření se netýká profesionálních ohňostrojů pořádaných městem.

Podle stanoviska Akademie věd ČR představují ohňostroje významný zdroj toxických a karcinogenních látek – například polycyklických aromatických uhlovodíků, oxidů síry a dusíku nebo těžkých kovů, které dávají světlicím jejich barvy. Tyto látky se po výbuchu dostávají do ovzduší a půdy a mohou poškozovat dýchací i srdečně-cévní systém člověka.

Měření z českých i zahraničních měst prokázala, že během novoročních oslav koncentrace prachových částic v ovzduší často překračují limity i šestnáctinásobně. Kvůli zimním rozptylovým podmínkám se znečištění drží ve vzduchu i několik dní.

Zábavní pyrotechnika působí také značný stres zvířatům – domácím, hospodářským i volně žijícím. Hluk a záblesky je dezorientují, ptáci často narážejí do budov nebo hromadně opouštějí hnízda. Každoročně jsou navíc zaznamenány desítky zranění a požárů způsobených neodbornou manipulací.

Informovanost místo represe

Město chce nový zákaz doprovodit osvětovou kampaní. Ta má veřejnosti vysvětlit důvody opatření – tedy zdravotní, ekologická i bezpečnostní rizika spojená s pyrotechnikou. Podle vedení města se tak zvýší respektování pravidel i ochota lidí hledat ohleduplnější způsoby oslav.

Zapojte se do tvorby Strategie rozvoje sportu pro Pardubice

Chcete, aby Pardubice byly městem, kde se dobře sportuje? Teď máte možnost ovlivnit, jak bude sport v našem městě vypadat v dalších letech! Město připravuje Strategii rozvoje sportu a právě teď sbírá názory veřejnosti prostřednictvím krátkého anonymního dotazníku. Zajímá nás, jak sportujete, jaké sporty máte rádi, ale také jak jste spokojeni s podmínkami pro sport v Pardubicích. Vaše odpovědi pomohou určit, kam nasměrovat podporu sportu, jak rozvíjet sportovní infrastrukturu a jaké akce nebo programy pro veřejnost pořádát.

Dotazník vyplňte i v případě, že se sportu zrovna nevěnujete - názor každého se počítá!

Dotazník je určen všem osobám starším 15 let (žáci základních a středních škol vyplňují jiný dotazník přímo ve škole.)

Elektronický dotazník můžete vyplňovat do 28. 11. 2025 na vašem počítači, tabletu či telefonu a naleznete jej na následující adrese: <https://lokalsport.cz/pardubice>. Nebo jednoduše načtete QR kód níže.

Děkujeme za spolupráci!

Přestupkové oddělení strážníků se přestěhovalo na Palackého třídu

Oddělení pro řešení přestupků Městské policie Pardubice sídlí na nové adrese. Přestupky nově vyřizuje služebna na adrese Palackého třída 1947. Provozní doba přestupkového oddělení

bude v pracovních dnech, a to od pondělí do pátku, od 8:00 do 18:00 hodin. Přestupkové oddělení i obvodní služebna městské policie na ulici Chrudimská končí.

V případě nové služebny na Palackého třídě v Pardubicích je v blízkém okolí k dispozici i možnost parkování, a to buď v krytém podzemním parkovišti, nebo na nekrytém parkovišti obchodního cen-

tra s přístupem z ulice K Polabinám. Pro parkující je zde k dispozici jedna hodina parkování zdarma, která na vyřízení přestupkového jednání na naší služebně pohodlně postačuje.

Pardubice znovu připomínají hodnoty svobody a demokracie

Pardubice i letos připravují listopadové akce věnované svobodě a demokracii. Po loňském úspěchu město ve spolupráci s Institutem Paměti národa, Památníkem Zámček, Univerzitou Pardubice, Domem dětí a mládeže Alfa a Východočeským divadlem nabídne opět řadu přednášek, výstav, workshopů a koncertů, které připomenou důležitost těchto hodnot a inspiroují k zamyšlení nad tím, co znamená žít ve svobodné společnosti.

„Svoboda a demokracie jsou hodnoty, které musíme chránit a připomínat. Proto jsme se rozhodli znovu spojit síly s našimi partnery a připravit na jedno společné téma program, který nabídne široké spektrum aktivit pro všechny věkové skupiny,“ říká primátor města Pardubic Jan Nadrchal.

Připomínkový program na téma svoboda a demokracie ale začíná už v říjnu – ve středu 22. října přijede na pardubickou třídu Míru Pojízdný Václavák, ve čtvrtek bude možné zúčastnit se debaty s autory Velkého vlasteneckého výletu v Divadle 29 a společně se na jejich dokument také podívat. Od konce října bude na třídě Míru instalována výstava Putina klec od společnosti Gulag.cz. Hlavní oslavy se uskuteční v pondělí 17. listopadu v Machoňově pasáži a před divadlem.

„V Machoňově pasáži nabídneme po celý sváteční den řadu interaktivních expozic pro děti i dospělé, nabídneme také vernisáž fotografií. Od šesti večer u nás zahraje skupina Marien,“ láká na sváteční den do pasáže jeden z pořadatelů Libor Denk z Institutu Paměti národa. V podvečer, klasicky od 17 hodin, se pak lidé setkají před pardubickým divadlem. „Východočeské divadlo je symbolickým a tradičním místem pro připomínku událostí 17. listopadu. Poslední roky se vzpomínám na Sametovou revoluci věnujeme intenzivněji a jsme rádi, že veřejnost se setkání účastní v čím dál větším počtu. 17. listopad je připomínkou odvahy lidí, kteří nám přinesli svobodu a demokracii. Srdečně zveme jménem všech zapojených organizací i letos,“ vybízí k setkání před divadlem jeho ředitel Petr Dohnal. Po projevech bude premiérově následovat krátké divadelní představení studentů pardubické univerzity.

S žáky devátých tříd o hodnotách demokracie i letos

Pro žáky devátých tříd město ve spolupráci s Institutem Paměti národa Východní Čechy připravuje opět přednášky s pamětníky dlouhých roků nesvobody. „Loni si autentické vyprávění vyslechlo takřka

850 deváťáků a zájem ze strany pedagogů je vysoký i letos. Nastolit téma příjemnou vyprávěcí formou v měsíci listopadu využije podobné množství žáků z našich základních škol i letos,“ informuje náměstek primátora pro školství Jakub Rychtecký. „Loňský ročník doplnila literární a výtvarná soutěž, do níž se zapojilo desítky žáků a jejich práce budou letos v listopadu vystaveny v Krajské knihovně. Literární práce dětí pak budou součástí koncertu skupiny Marien v pondělí 17. listopadu v Machoňově pasáži.“

80 lip malolistých připomene 80 let svobody

Novinkou letošního roku bude Alej Svobody, která bude vysazena 8. listopadu. Osm desítek lip malolistých symbolicky připomene 80 let od konce 2. světové války a propojí minulost s budoucností. Do výsadby se zapojí pamětníci, školy, spolky, Skauti, Sokoli, rodiny i jednotlivci. „Alej Svobody je symbolem naděje a pokračování. Připomíná, že svobodu je třeba chránit a pěstovat stejně jako stromy v krajině,“ říká náměstkyně primátora pro životní prostředí Jiřina Klčová. Projekt realizuje město ve spolupráci s Městským obvodem Pardubice IV, společností

RECUTECH s.r.o., spolkem Pestré Polabí, Institutem Paměti národa a Památníkem Zámček. Výsadbu doplní v příštím roce „motýlí dálnice“, pás kvetoucích rostlin podporující biodiverzitu a poskytující útočiště hmyzu, ptákům i drobné zvěři. „Alej Svobody vzniká jako pocta všem, jejichž životy byly v Pardubicích a okolí tragicky poznamenány nacistickou okupací. Každá z osmdesáti lip, které zde rostou, nese symbolický odkaz ženy, muže či dítěte, jejichž osud byl spjat s těžkou dobou nesvobody. V tichém šumění korun se bude odrážet vzpomínka na hrdiny odboje popravené u pardubického Zámčku, stejně jako na rodiny odvečené do koncentračních táborů, odkud se mnohé již nikdy nevrátily. Alej Svobody připomíná i dlouhá desetiletí, během nichž město a jeho obyvatelé čelili komunistickému režimu,“ připomíná význam výsadby Viktor Janák, ředitel Památníku Zámček.

Pardubice zkrátka letos opět nabízí velký prostor pro zamyšlení nad svobodou a demokracií, připomínají odvahu minulých generací a inspiroují mladou generaci k porozumění hodnotám, které tvoří základ života ve svobodné společnosti.

Kompletní program najdete na následujících stránkách zpravodaje.

DEN BOJE ZA SVOBODU A DEMOKRACII

Svobodu a demokracii je třeba stále chránit – každý den, nejen ve svátek. Město Pardubice proto pořádá i letos v listopadu ve spolupráci s Institutem Paměti národa, Památníkem Zámeček, Univerzitou Pardubice, Domem dětí a mládeže Alfa a Východočeským divadlem celou řadu akcí na toto téma.

Přednášky, výstavy, workshopy i koncerty nabídnou už od konce října prostor k zamyšlení nad tím, co pro nás svoboda a demokracie znamenají.

Zvláštní pozornost letos opět věnujeme mladé generaci – pro žáky devátých tříd připravujeme setkání s pamětníky, kteří jim svými příběhy přiblíží život v nesvobodě.

Svoboda a demokracie nejsou samozřejmost. Přijďte za námi, těšíme se na vás!

17. LISTOPAD

VÝCHODOČESKÉ DIVADLO V PARDUBICÍCH

17:00 | setkání občanů před divadlem

Zazní česká hymna i projevy pardubických osobností na téma demokracie. Klíče, vlajky a svíčky s sebou!

17:30 | Rekonstrukce

Studenti Filozofické fakulty Univerzity Pardubice připravili v rámci připomínky výročí události 17. listopadu 1989 divadelní vystoupení.

MACHOŇOVA PASÁŽ

(AKCE POŘÁDÁ INSTITUT PAMĚTI NÁRODA)

12:00–13:30 | Tichá hrdinství:

Jarina a Tomáš – Příběhy z 2. sv. války
interaktivní expozice o hrdinech 20. století

12:00–13:30 | Dětská verze expozice

Tichá hrdinství: Jarina a Tomáš – Příběhy z 2. sv. války

interaktivní expozice o hrdinech 20. století, pro děti od 8 let

13:30–15:00 | Tichá hrdinství:

Milena a Leopold – Příběhy z 50. let
interaktivní expozice o hrdinech 20. století

15:00 | Přísně tajné: obrazy z archivů německé státní bezpečnosti

vernisáž fotografií Stasi

15:30–16:30 | přednáška

**Tomáše Moravce z Goethe Institutu
o fotografiích Stasi**

Desítky fotografií, které veřejnost nikdy neměla spatřit. Portréty a fotografický manuál dávají tváře těm, kteří měli navždy zůstat v utajení: tajným agentům a jejich seminářům k maskování, tajnému sledování či převlékání. Díky těmto záznamům můžeme i dnes vstoupit do bizarního, děsivého a někdy i hořce vtipného světa východoněmeckých tajných služeb.

Archivy ukazují také oběti špionáže, které možná dodnes neví, že byly sledovány. Na tajné pořízených snímcích vidíme civilisty: chodce na ulici, lidi u poštovních schránek, jejich byty před a během tajných domovních prohlídek.

15:00–18:00 | Listopadění

tvůrčí dílna pro všechny věkové kategorie | suterén
IPN Pardubice

18:00

První svobodné volby ve fotografiích

vernisáž výstavy pardubického fotografa Jana Adamce

18:00–19:00 | koncert kapely Marien

Součástí akce bude také „Revoluční svařák“ (alko i nealko verze) a další drobné občerstvení

PAMÁTNÍK ZÁMEČEK

Expozice otevřena od 10 do 17 hodin, každý návštěvník dostane drobný dárek.

DALŠÍ AKCE O HODNOTÁCH DEMOKRACIE V PARDUBICÍCH

28. října – 26. listopadu | třída Míru

Putinova klec | výstava

Výstava prostřednictvím výtvarných ilustrací představuje deset vybraných případů politických vězňů, kteří byli v Rusku odsouzeni za nesouhlas s agresí proti Ukrajině a dalšími zločiny současné ruské vlády. Putovní výstava dává ve svobodném světě hlas příběhům bezpráví, které se nevyhýbá mužům ani ženám, velmi mladým lidem ani seniorům. Akci pořádá Gulag.cz

4. listopadu – 6. prosince | Krajská knihovna na Pernštýnském náměstí

**O svobodě a demokracii | výstava prací žáků
výtvarného oboru DDM BETA**

8. listopadu | výsadbba Aleje svobody

Osmdesát lip malolistých, které připomínají 80 let od konce druhé světové války, vytvoří v Pardubicích novou Alej svobody. Společná výsadbba se uskuteční v sobotu 8. listopadu od 13 hodin na městských pozemcích mezi Nemošicemi a Dražkovicemi. Do výsadbby se mohou zapojit i rodiny a jednotlivci z řad veřejnosti. Projekt připravuje město Pardubice ve spolupráci s Městským obvodem Pardubice IV, společností RECUTECH s.r.o., ochranáři ze spolku Pestré Polabí, Institutem Paměti národa a Památníkem Zámeček.

INSTITUT PAMĚTI NÁRODA

10.–30. listopadu | vestibul IPN Pardubice První svobodné volby ve fotografiích

Soubor fotografií Jana Adamce dokumentující atmosféru prvních svobodných voleb po sametové revoluci v Pardubicích a Hradci Králové.

Akci pořádá město Pardubice ve spolupráci s Institutem Paměti národa.

24. listopadu 18.30 | Divadlo 29

**Chvilky naděje | projekce filmu a diskuze
s režisérkou**

Unikátní film o Mikuláši Minářovi a Benjaminu Rollovi odkrývá strhující příběh zakladatelů hnutí Milion chvil pro demokracii. Režisérka Amálie Kovářová šest let natáčela zákulisí spolku, který stál za největším protestem od sametové revoluce. Prošel si úspěchy i pády, nadšením i letargií, vynášením do nebes i zklamáním podporovatelů. A to vše od začátku žili i Mik a Ben. Kluci, co věřili, že i v těžkých chvílích může zvítězit naděje.

Edukační programy z dílny Paměti národa:

Návštěva interaktivní expozice Tichá hrdinství s workshopem. Epocha druhá světová válka nebo padesátá léta s možností doprovodného workshopu na téma Židé v Protektorátu, Političti vězni či Druhý odboj.

Třetí odboj ve Východních Čechách | kinopříběh

Příběhy lidí, kteří se rozhodli vzdorovat totalitě. Program mapuje jejich životní zkušenosti, motivaci k odporu a osudy nejen jich samotných, ale i jejich rodinných příslušníků. Dozvíte se třeba o Pavlu Wonkovi, Františku Stárkovi, Václavu Havlovi a dalších.

Čtyři příběhy revoluce | kinopříběh

Jak různí lidé vnímali sametovou revoluci? Jaká byla cesta k listopadu 1989 pro studentské vůdce, člena KSČ nebo příslušníka Státní bezpečnosti? Čtyři pamětníci vzpomínají na zlomové okamžiky svých životů a společně vyprávějí čtyři příběhy revoluce.

Zítřka celá země | zážitkový workshop

Když se 17. listopadu 1989 ráno scházejí na vyučování žáci jedné pražské střední školy, vůbec netuší, že se jim

život už brzy obrátí vzhůru nohama. Jak jednotliví studenti v pondělí ráno nahlédnou na situaci, která začíná hýbat společností? Jaký postoj si zvolí?

PAMÁTNÍK ZÁMEČEK

19. listopadu 18:00 | kinosál Památníku Zámeček | Následky války na lidské zdraví a životní prostředí

Přednáška Vojtěcha Kyncl se zaměří na vyrovnání se s válkou a vojenskou činností po roce 1945. Československá společnost se sociální a zdravotní péčí zabývala v letech 1945–1948 a znovu až od počátku 60. let. Vojenská činnost však nezanedala stopy jen na lidských životech – její důsledky na životní prostředí a kulturní hodnoty jsou patrné dodnes, zejména v místech opuštěných československou lidovou armádou nebo sovětskou armádou.

20. listopadu 19:00 | Divadlo 29 | beseda Příběhy nesvobody v současném Rusku

O nesvobodě a porušování lidských práv v Rusku bude debatovat dlouholetý zahraniční zpravodaj České televize Miroslav Karas a Alexandra Skorvid z Gulag.cz, která se zabývá případy současných ruských politických vězňů. Besedu moderuje ředitel organizace Gulag.cz Štěpán Černoušek.

Jak se žije demokraticky smýšlejícím lidem v Rusku? Jak Putinův režim utahuje šrouby a kde začíná totalita? Hodnoty jako demokracie a svoboda se z našeho pohledu dostávají do děsivého kontrastu se situací v dnešním Rusku. Konkrétní osudy novodobých politických vězňů pak dokládají, jak jsou v Rusku porušována základní lidská práva.

Akci pořádá Gulag.cz ve spolupráci s Divadlem 29 a Památníkem Zámeček.

Můj názor – Den boje za svobodu a demokracii | edukační program

Program žáky provede událostmi sametové revoluce v roce 1989. Přes hesla z transparentů se pokusíme zjistit, za jaká práva tehdy lidé vyšli do ulic demonstrovat. Co chtěli změnit? Proč? Jsou tyto požadavky stále platné nebo se společnost posunula? Co bychom dnes rádi změnili my? S použitím dobových obrazových a zvukových materiálů si přiblížíme atmosféru roku 1989., budeme diskutovat, argumentovat, snažit se přesvědčit o svém názoru. Přes dramatickou hru a hru v roli budou demonstranti vyjednávat s vládou.

UNIVERZITA PARDUBICE

13. listopadu

Studenti za svobodu a demokracii

13:00 Slavnostní akademický obřad (aula)

17:30 Vernisáž výstavy: Tomáš Lahoda/Julie Kop: LOOOK! (galerie GU: Univerzity Pardubice, aula)

18:15 Zvonění k 17. 11. 1989, vystoupí Vysokoškolský umělecký soubor (u Univerzitní knihovny)

19:00 Koncert Komorní filharmonie Pardubice: O sole mio, tenorista Daniel Matoušek, dirigent Jan Kučera (aula UPCE)

17.–21. listopadu | Týden humanitních věd

Filozofická fakulta Univerzity Pardubice také zve u příležitosti státního svátku 17. listopadu veřejnost na Týden humanitních věd. Návštěvníci se mohou těšit například na workshop tvůrčího psaní či studentskou konferenci věnovanou tématu vlivu výkonu trestu odnětí svobody na blízké odsouzených.

V rámci Světového dne filosofie se uskuteční on-line debata Umění myslet ve věku umělé inteligence a chybět nebude ani zážitek z virtuální reality v podobě prohlídky starověkého chrámu nebo vizuální antropologie.

divadelní představení

festivally, slavnosti

film, promítání

koncerty

tanec, plesy

výstavy, přednášky

akce pro děti

sport, aktivní vyžití

ostatní

do 4.1. Exit 91 / Vykopávky, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 31.12. Grafiky Ivo Křena, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 31.12. Lapidárium, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 19.4. Martin Veselý: Struktury, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 7.11. Tanec v koláčích VI., Dům hudby, výstava

do 16.11. Pocta koňské krásy - Marie Vašková, Výstavní prostor Mážhaus, výstava

do 9.11. Výstava Paměť hlíny, Knihovni centrum u Vokolků, výstava

do 8.11. Anna Křištofiková: Já jsem ta krajina za rozbitým oknem, NOV art space, výstava

do 17.11. Post-Military landscapes, Kavárna Nota, výstava

do 10.11. Petr Gruber - Čekaní na noc, Galerie Univerzity Pardubice, výstava

do 11.11. Svatomartinské hody, St. Patrick - Original Irish Pub, výstava

do 11.11. Husí hody, Nemošická hospoda, výstava

do 9.11. ICF World Championship Pardubice 2025, Dostihové závodiště Pardubice, výstava

do 2.1. Štěpán Adámek: Παρεϊδωλις Λαπιδάρηιου Όφ Χαλσς, Divadlo 29, výstava

7.11. 10:00 Cizinec, Východočeské divadlo, divadlo

7.11. 17:30 20:30 Strašidelná noc, Dům dětí a mládeže Alfa - odloučené pracoviště Delta, akce pro děti

7.11. 18:00 Malování kávou či vínem, Tymián bistro

7.11. 19:00 Fukanec a Hluboké nedorozumění, Doli Klub, koncert

7.11. 19:00 Slavíme 10 let eNDee: Frop Symphonica, Congress Centre Pardubice, koncert

7.11. 19:00 Vernisáž výstavy Štěpán Adámek: Παρεϊδωλις Λαπιδάρηιου Όφ Χαλσς, Divadlo 29

7.11. 19:00 Vrátila se jednou v noci, Divadlo Exil, divadlo

7.11. 20:00 Davová Psychóza Tour 2025, Music club Žlutý pes, koncert

7.11. 20:00 Mari is singing - pěvecký koncert, Everything, koncert

7.11. 22:00 Retro Party w/ DJ Pepíno, Everything, koncert

8.11. 9:30 Výroba keramické lampy, Cobydyp

8.11. 10:00 17:00 Mint Market Pardubice, Automatické mlýny

8.11. 10:00, 12:00, 14:00, 16:00 Pravidelné komentované prohlídky Automatických mlýnů, Automatické mlýny

8.11. 10:15 MFK Chrudim - 1. SK Prostějov, Stadion Arnošta Košťála, fotbal

8.11. 11:00 Tajný kryt, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, dětská prohlídka krytu civilní obrany

8.11. 12:00 Halloween v Pohádkové zahradě, Pohádková zahrada, akce pro děti

8.11. 13:00 Komunitní výsadba Aleje svobody, Pardubice - cesta mezi Nemošicemi a Dražkovicemi

8.11. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie, akce pro děti

8.11. 13:00 Kryt civilní obrany, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, Prohlídka krytu

8.11. 13:15 HBC Svítkov Stars Pardubice - TJ Snack Dobřany, Hokejbalové hřiště Svítkov - JTEKT aréna, hokejbal

8.11. 14:00 Jumping Rouge - Burlesque Rave, Congress Centre Pardubice

8.11. 14:00 17:00 Strašidelná stezka s Čerty z Rakouska, Start: Lesopark Studánka (Z ulice Bartoňova u dětského hřiště vás navedou ukazatele). Nejbližší zastávka: Dubina, penzion.

8.11. 15:00 Komentované procházky - Nálety na Pardubice, Jungmannova 1020, 530 02 Pardubice (naproti starému nádraží)

8.11. 15:00 Otisk architektury / výtvarný workshop, Gočárova galerie v Automatických mlýnech

8.11. 15:00 Tajé malých forem - Vendula Tomšů: Potkat lišku, Malaya, divadlo

8.11. 16:00 Tajé malých forem - Šutr: Polo, Divadlo 29, divadlo

8.11. 16:30 Svatomartinský lampionový průvod, Doubravice - veřejné hřiště u vodní nádrže

8.11. 16:45 19:00 Strašidelná stezka, Sportovní hřiště Nemošice, akce pro děti

8.11. 17:00 Cantus Amici, Kostel sv. Bartoloměje, koncert

8.11. 17:00 Tajé malých forem - Berta Doubková a kol.: Vyroším díru, abych z ní mohla čouhat, Dayt studio, divadlo

8.11. 17:00 Tajé malých forem - Vendula Tomšů: Potkat lišku, Malaya, divadlo

8.11. 18:00 Needful Things - 30 Years OF Grind Madness, Music club Žlutý pes, koncert

8.11. 18:00 Normální debil 2, Východočeské divadlo, divadlo

8.11. 18:00 Tajé malých forem - Šutr: Polo, Divadlo 29, divadlo

8.11. 18:15 Tajé malých forem - Berta Doubková a kol.: Vyroším díru, abych z ní mohla čouhat, Dayt studio, divadlo

8.11. 18:15 Tajé malých forem - Tomáš Jireček: Černá hodinka, Malaya, divadlo

8.11. 19:00 Improvizační zápas: Paletáci vs. Praha, Divadlo Exil, divadlo

8.11. 19:00 Majeran, St. Patrick - Original Irish Pub, koncert

8.11. 19:00 Marien - výroční koncert 2025, Ideon

8.11. 19:00 Partáci - country rock, Restaurace Rosignano, koncert

- 8.11. 19:00 Prvně spolu tour - Stav Beztíže, Fiasco, Merito, Ponorka, koncert
- 8.11. 20:00 Kapitán Demo, Everything, koncert
- 8.11. 20:00 Martinská zábava, Hostinec U Kosteckých,
- 8.11. 22:00 Disco Party w/ Paul Bulva, Everything,
- 9.11. 9:30 12:00 Barre a Yoga, Cobydub
- 9.11. 10:00, 12:00, 14:00, 16:00 Pravidelné komentované prohlídky Automatických mlýnů, Automatické mlýny
- 9.11. 10:00 Snídaně a malování zlatem, Tymián bistro
- 9.11. 13:30 Biodanza Pardubice - otevřená ochutnávková podzimní lekce, Plavecké centrum Oceán Pardubice
- 9.11. 15:00 Kája a Bambuláček - Čokoládová show, Kulturní dům Hronovická, akce pro děti
- 9.11. 18:00 Souhvězdí aneb Řecké báje mimo výšeč, Divadlo Exil, divadlo
- 9.11. 18:30 Světové muzikály a filmová hudba, Evangelický kostel, koncert
- 9.11. 19:00 Jarek Nohavica a hosté, Ideon, koncert
- 9.11. 19:00 Karel Svoboda - Téma na román, Východočeské divadlo, koncert
- 9.11. 19:00 Warm Up - Noční život ve městě, Everything
- 9.11. 20:00 Rock při svíčkách, Dům hudby, koncert
- 10.11. 12.11. Dny AI 2025, Vzdělávací centrum Sféra
- 10.11. 18:30 Nedoceněné / Podivuhodný život paní Kateřiny / přednáška Martina Čapského, Institut Paměti národa, přednáška
- 10.11. 19:00 Cesta do Benátek, Divadlo Exil, divadlo
- 10.11. 19:00 Galavečer 10 let Nadace Lenky a Romana Šmidberských, Východočeské divadlo
- 10.11. 19:00 Influencerky, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo
- 10.11. 19:00 Jarek Nohavica a hosté, Ideon, koncert
- 10.11. 19:00 Tigran je ve městě, Congress Centre Pardubice, poslední repríza - stand-up comedy tour
- 11.11. 10:00 Influencerky, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo
- 11.11. 18:00 KAP - Kundalini aktivační proces, Everything
- 11.11. 19:00 Atomová kočička, Východočeské divadlo, divadlo
- 11.11. 19:00 Příběhy obyčejného šílenství, Divadlo Exil, divadlo
- 11.11. 19:00 Rhapsodia Corcontica, Divadlo 29, film
- 11.11. 19:00 Zřít do tmy [oidipus], Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo
- 12.11. 10:00 Maryša, Východočeské divadlo, divadlo
- 12.11. 17:00 Vernisáž výstav Vladimír Věla a studenti: Malba Sutnarka a Stanislav Abrahám: Rukama, Prázdnýma Tichem., Gočárova galerie - Dům U Jonáše, výstava
- 12.11. 18:00 Pardubická vědomostní výzva, Reálka Pardubice - Sál Jana Kašpara
- 12.11. 19:00 Útulek, Divadlo Exil, divadlo
- 12.11. 19:00 Žalman & Spol., Kulturní dům Hronovická, fotbal
- 13.11. 16.11. Cestovatelský festival 2025, Congress Centre Pardubice, výstava
- 13.11. 10:00 Pořád jsem to já, Východočeské divadlo, divadlo
- 13.11. 10:30 Florencie, město, kde se zrodila renesance, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, výstava
- 13.11. 16:30 Jan Šibík - Kuští - Svět hliněných mužů, Indie 2003 - 2025, Congress Centre Pardubice, výstava
- 13.11. 16:30 Marek Kovář - Roadtrip národními parky západu USA, Congress Centre Pardubice, výstava
- 13.11. 17:00 Petr Čornej: Zikmund Lucemburský Protikladné portréty evropského státníka, Krajská knihovna v Pardubicích, výstava
- 13.11. 18:00 HC Dynamo Pardubice - HC Kometa Brno, Enteria Aréna, hokej
- 13.11. 18:00 Kanada, Aljaška, USA, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška
- 13.11. 18:00 Koncert pro radost, Dům hudby
- 13.11. 18:15 Martin Ůbl - Stezka Českem, Congress Centre Pardubice, výstava
- 13.11. 18:15 Veronika Jiříčková - Kuba na kolo-běžkách, Congress Centre Pardubice, výstava
- 13.11. 19:00 Cesta na jih - Konzervatoř Pardubice, Dům hudby - Sukova síň, koncert
- 13.11. 19:00 Cizinec, Východočeské divadlo, divadlo
- 13.11. 19:00 Na čepu dnes: Poezie, Bílej Kocouř - sklep,
- 13.11. 19:00 Pěšky do Santiaga, pěšky k sobě - Aneta Kočí, Everything, přednáška
- 13.11. 19:00 Tanec na konci léta, Divadlo Exil, divadlo
- 13.11. 19:00 Volání rodu, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo
- 13.11. 20:00 J.A.R., Music club Žlutý pes, koncert
- 13.11. 20:00 Koncert kapely Trdlo, Road Cafe, koncert
- 13.11. 20:00 Petr Jan Juračka, Kateřina Kopalová - Antarktida: Všechno nebo nic, Congress Centre Pardubice, výstava
- 13.11. 20:00 Tereza Mošnerová - 105 dní v Latinské Americe, Congress Centre Pardubice, výstava
- 13.11. 20:00 Virtuální přítelkyně, Divadlo 29, divadlo
- 13.11. 20:00 Vlnotaj, Road Cafe, koncert
- 14.11. 16.11. Capoeira workshop w/ Mestre Paçoca, Sokolovna
- 14.11. 15:30 Deskové a jiné zajímavé hry, Archa - Sbor Církve bratrské
- 14.11. 16:30 Dominika na cestě: Sama v Saúdské Arábii, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 14.11. 16:30 Jiří Kalát - Hadrian Wall Walk, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 14.11. 17:00 Vernisáž výstavy Luděk Vojtěchovský: Fragmenty, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, výstava
- 14.11. 18:00 Fošhna Fest Mini, Everything,
- 14.11. 18:00 Malování akrylovými barvami, Tymián bistro
- 14.11. 18:00 Normální debil 1, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo
- 14.11. 18:00 Přípravné utkání Česko U21 - Srbsko U21, Stadion Arnošta Košťála, fotbal
- 14.11. 18:15 Pavel Svoboda - Zimní cesty do Gruzie a Střední Asie, Congress Centre Pardubice, přednáška

- 14.11. 18:15 Tony Danilov - Stopem divokým Balkánem, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 14.11. 19:00 Emrei's + Scorched Earth + Human Scum - Revolution Tour, Ponorka, koncert
- 14.11. 19:00 Koncert Monantes & Infernet, Centrum Kosatec, koncert
- 14.11. 19:00 Milena, Východočeské divadlo, divadlo
- 14.11. 19:00 Pirate Swing Band Gala 2025, Dům hudby, koncert
- 14.11. 19:00 Klenoty maledivského nebe, Hvězdárna barona Artura Krause, přednáška
- 14.11. 19:00 Záskok, Doli Klub, divadlo
- 14.11. 20:00 58G: Za 5 dvanáct Tour, Music club Žlutý pes, koncert
- 14.11. 20:00 Eva Kubátová - Mexikopédie: Top 10 mexických bizárů, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 14.11. 20:00 Lenka Hrabalová - Pakistánem kolem řeky Indus, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 8:30 16:00 58. Mezinárodní výstava minerálů, Ideon
- 15.11. 9:00 Extreme Dog Race Steeplechase, Dostihové závodiště Pardubice
- 15.11. 10:00, 12:00, 14:00, 16:00 Pravidelné komentované prohlídky Automatických mlýnů, Automatické mlýny
- 15.11. 10:00 16:30 Vánoční Craft Store market, Laborka
- 15.11. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie, akce pro rodiny
- 15.11. 13:00 Michal Hertlík - Surinam: Exotické Holandsko, kde vládne džungle, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 13:00 Na cestách s Petrem Voldánem: Vladimír Kořen, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 13:00 Po stopách Pernštejnů v Pardubicích, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, prohlídka
- 15.11. 14:15 Hilux_with_2kids_overlanding - Maroko - offroad s dětmi, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 14:45 Matěj Pudich - Obojživelným šlapadlem přes půl Evropy, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 16:00 Krásný Volant fest 2025 aneb 30 let, ABC Klub, festival
- 15.11. 16:00 Vandráci Vagamundos - Na ostrovech lidojedů, Congress Centre Pardubice, výstava
- 15.11. 16:30 Petr Hingar - Zámořská Francie v rytmu rumu, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 18:00 Protokol, Východočeské divadlo, divadlo
- 15.11. 18:00 Roman Zach, Kateřina Bělohradská - Gruzie a Arménie, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 18:00 Večer chval - hudba, co tě probudí, slova, co tě pohladí, Sbor Církve adventistů sedmého dne, koncert
- 15.11. 18:15 Tereza Košnařová - Bolívie, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 19:00 Rocková zábava s kapelou Krduš, Restaurace Rosignano, koncert
- 15.11. 20:00 Jana Troupová - Madeira a Azorské ostrovy - klenoty Atlantiku, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 15.11. 20:00 Jiří Langmajer, Petr Horký, Honza Tráva Trávníček - Cestovatelská talkshow: Ještě jsme neskončili, Congress Centre Pardubice
- 15.11. 20:00 Movember Party, Coco Bar & Shisha
- 15.11. 20:00 P/ST a Ortodoxní Jidáš Live Show, Everything, koncert
- 15.11. 20:00 Rave Nation 2025: Westbam, Music club Žlutý pes, koncert
- 15.11. 20:00 Řekni mi - Ridina Ahmedová, Milli Janatková, Antonia Nyass, Divadlo 29, divadlo
- 15.11. 22:00 DJ Morrison Dance Party, Everything, koncert
- 15.11. 22:00 Pokáč, Congress Centre Pardubice, koncert
- 16.11. 10:00, 12:00, 14:00, 16:00 Pravidelné komentované prohlídky Automatických mlýnů, Automatické mlýny
- 16.11. 10:10 Taneční dílny / Pohyb v Obrazech, Gočárova galerie v Automatických mlýnech
- 16.11. 11:15 Petr Juchelka a Jan Mazuch - Zambie, Zimbabwe, Botswana, Namibie, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 11:15 Tomáš Šebek - Cesta do středu všeho, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 13:00 Mart Eslem - Buenos Aires - zážitky z cest po planetě, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 13:00 Na cestách s Petrem Voldánem: Jan Kaplický a Eliška Kaplický Fuchsová, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 13:00 Popelka - muzikál na ledě, Enteria Aréna
- 16.11. 14:15 Miroslav Náplava - Srdcaři na vodě, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 14:45 Deny a Carol - Střední Amerika, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 16:00 Tomáš Hanák - Kuba, ráj na zemi?, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 16:30 Matouš Vinš - Uganda, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 18:15 Jedlíci na cestách - Estonsko vs. Malta, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 18:15 Lukáš Zeman - Od chaosu k tichu: Indie a magický Ladakh, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 19:00 Swing! Swing! Swing! - Ondřej Havelka a jeho Melody Makers, Východočeské divadlo, koncert
- 16.11. 20:00 Komunál + Fany - Podzimní Tour 2025, Music club Žlutý pes, koncert
- 16.11. 20:00 Peter Gregor - Sýrie po pádu Bašara Asada, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 16.11. 20:00 Tereza Ramba a intuitivní zážitky z cest, Congress Centre Pardubice, přednáška
- 17.11. 15:00 Stasi - přísně tajné: obrazy z archivů německé státní bezpečnosti, Institut Paměti národa, vernisáž s přednáškou
- 17.11. 19:00 Hudba Harryho Pottera při svíčkách, Dům hudby, koncert
- 18.11. 9:30 Adventní věnec na dveře, Dům dětí a mládeže Beta, akce pro rodiny
- 18.11. 15:00 Artefiletika pro pedagogy a další pomáhající profese, Gočárova galerie - Dům U Jonáše,
- 18.11. 17:30 Noční běh dvojic, Tělovýchovný areál Univerzity Pardubice,
- 18.11. 18:00 No String Orchestra & Black Band, Dům hudby - Sukova síň, koncert
- 18.11. 19:00 Nebudem se propadat!, Divadlo 29, divadlo
- 18.11. 19:00 Večer s Freddie Mercurym a Peterem Freestonem, Kulturní dům Hronovická, divadlo
- 19.11. 13:30 Západní Kréta, Seniorcentrum, přednáška
- 19.11. 15:00 Muzejní akademie 2025/2026, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum
- 19.11. 17:00 Solná cyklostezka Rakouska, Reálka Pardubice - Sál Jana Kašpara
- 19.11. 17:00 Významná pětiková výročí Pardubic, Archa - Sbor Církve bratrské, koncert
- 19.11. 18:00 Bang, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo

- 19.11. 18:00 Následky války na lidské zdraví a životní prostředí, Památník Zámeček Pardubice, přednáška
- 19.11. 19:00 Do hlubin jeskyní, Everything, výstava
- 19.11. 19:00 G Klíč / Koncert pedagogů Konzer-
vatoře Pardubice, Gočárova galerie v Automatic-
kých mlýnech, koncert
- 19.11. 19:00 Hypnotizér, Kulturní dům Hronovic-
ká, divadlo
- 19.11. 19:00 Quiz v divadle, Divadlo Exil
- 19.11. 19:00 Váno, Východočeské divadlo, diva-
dlo
- 20.11. 16:30 Meet up 21, Westie coffee
- 20.11. 17:00 Komentovaná prohlídka výstavy
Vladimír Věla a studenti - Malba Sutnarka, Gočá-
rova galerie - Dům U Jonáše, prohlídka
- 20.11. 18:00 Brazílie - cestopisná přednáška,
Zámek Pardubice - Východočeské muzeum ,
přednáška
- 20.11. 18:00 Film: „Zwei zu Eins“, Goethe-Zen-
trum Pardubice, film
- 20.11. 18:00 HC Dynamo Pardubice - HC Ener-
gie Karlovy Vary, Enteria Aréna, hokej
- 20.11. 18:00 Síla malých kroků: Jak změnit svůj
život - Nicolle Chladil, Everything, přednáška
- 20.11. 19:00 Barocco sempre giovane, Hudební
sál Radnice, koncert
- 20.11. 19:00 Country Colabs, Doli Klub, koncert
- 20.11. 19:00 Kamila Nývltová - Vánoční tour
2025 „S láskou Kamila“, Východočeské divadlo,
koncert
- 20.11. 19:00 Poutníci do Lhasy, Divadlo Exil, di-
vadlo
- 20.11. 19:00 Příběhy nesvobody v současném
Rusku, Divadlo 29, přednáška
- 20.11. 19:00 Žamboši, CrossCafe Original, kon-
cert
- 20.11. 19:30 Tři sestry a Trautenberk - Hory vo-
lají Tour 2025, Ideon , koncert
- 20.11. 20:00 Koncert kapely Trdlo, Road Cafe,
koncert
- 20.11. 20:00 The Factory Band & Veronika Hlož-
ková, hosté: kapela 4Trix, Road Cafe, koncert
- 21.11. 3.1. Život na sídlišti: Pardubice 1945 2000,
Zámek Pardubice - Východočeské muzeum , vý-
stava
- 21.11. 15:30 Trénink paměti, Archa - Sbor Církve
bratrské
- 21.11. 18:00 Malování 3D obrazů s texturou,
Tymián bistro
- 21.11. 18:00 Pořád jsem to já, Východočeské
divadlo, divadlo
- 21.11. 19:00 Dívčí válka, Restaurace Blériot, di-
vadlo
- 21.11. 19:00 Flow Festival, ABC Klub
- 21.11. 19:30 Antihudba Tour: Vráta Hošek &
Vadnej hrošík + Pondělníci, Ponorka, koncert
- 21.11. 20:00 Alkohol, Music club Žlutý pes, kon-
cert
- 21.11. 20:00 Moravian Bastards, St. Patrick,
koncert
- 21.11. 20:00 Retro Recitál, Everything, koncert
- 22.11. 15.2. Výstava Poezie je, GAMPa, výstava
- 22.11. 9:00 17:00 Pardubický festival deskových
her, Domovher
- 22.11. 9:15 13:45 Předmikulášský vlak z Pardu-
bic přes Hradec Králové do Třebouchovic na Ka-
teřinský jarmark, Museum Rosice nad Labem,
museum
- 22.11. 10:00 17:00 Coby market, Cobydup
- 22.11. 10:00 Malování akrylovými barvami, Ty-
mián bistro
- 22.11. 10:00 Pohádka O Palečkovi, Dům dětí
a mládeže Beta - odloučené pracoviště Dubina,
divadlo
- 22.11. 10:00, 12:00, 14:00, 16:00 Pravidelné
komentované prohlídky Automatických mlýnů,
Automatické mlýny
- 22.11. 13:00 Gulášobraní se vrací, Stadion Ar-
nošta Košťála
- 22.11. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa
a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie, akce
pro děti
- 22.11. 14:00 Komentovaná prohlídka výstavy
"Vystavovat architekturu", Gočárova galerie
v Automatických mlýnech , výstava
- 22.11. 14:00 Rodinné rodeo, Forum Pardubice,
akce pro rodiny
- 22.11. 15:00 FK Pardubice - FC Slovan Liberec,
Stadion Arnošta Košťála, fotbal
- 22.11. 15:00 Vernisáž výstavy Poezie je, GAMPa
- 22.11. 18:30 Dymytry - V dobrým i zlým tour
2025, Enteria Aréna, koncert
- 22.11. 19:00 Kdo je tady ředitel?, Východočeské
divadlo, divadlo
- 22.11. 19:00 Marie Rottrová - Vánoční galakon-
cert, Ideon, koncert
- 22.11. 19:00 Terapie rodinou Léčivé divadlo
Gabriely Filippi, Kulturní dům Hronovická, divadlo
- 22.11. 19:00 Vánoce Osmanyho Laffity, Dům
kultury Dukla, divadlo
- 22.11. 19:00 Řekni, kde ti muži jsou, Divadlo Exil,
divadlo
- 22.11. 20:00 Skyline - Superpowers Tour Part II,
Music club Žlutý pes, koncert
- 22.11. 20:00 Zputnik & Happiness In Slavery,
Ponorka, koncert
- 22.11. 22:00 Rave Room Pardubice #supreme-
raves #wehypetechno, Everything, koncert
- 23.11. 9:00 17:00 Pardubický festival deskových
her, Domovher
- 23.11. 9:00 16:00 Zdraví máme ve svých rukou,
Dům techniky, výstava
- 23.11. 10:00 Malování akrylovými barvami, Ty-
mián bistro
- 23.11. 10:00, 12:00, 14:00, 16:00 Pravidelné
komentované prohlídky Automatických mlýnů,
Automatické mlýny
- 23.11. 10:00 Výroba svíček, Tymián bistro
- 23.11. 14:00 Taneční odpolední čaj se skupinou
KV Band, Kulturní dům Hronovická
- 23.11. 15:00 Pinocchiova dobrodružství, Vých-
odočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo
- 23.11. 15:00 Zlatovláska, Východočeské divadlo,
divadlo
- 24.11. 8:30 a 10:30 Zlatovláska, Východočeské
divadlo, divadlo
- 24.11. 17:00 Zlatovláska, Východočeské divadlo,
divadlo
- 24.11. 18:00 Bez kostýmu aneb Povídání z he-
recké šatny, Východočeské divadlo - Malá scéna
ve dvoře, divadlo
- 24.11. 18:30 Chvilky naděje, Institut Paměti ná-
roda, film
- 24.11. 19:00 Recitál s kapelou, Divadlo Exil, kon-
cert

	24.11. 19:00 Varhanní slavnost, Dům hudby - Sukova síň, koncert		27.11. 18:00 Toulky severním Vietnamem, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška		29.11. 17:00 Velká bankovní loupež, Východočeské divadlo, divadlo
	25.11. 17:00 Španělsko 1. část, Reálka Pardubice - Sál Jana Kašpara, fotbal		27.11. 18:00 Vánoční koncert Josefa Vágnera, Aula Univerzity Pardubice, koncert		29.11. 18:00 WareHouse23 - Warm up, Ponorka, koncert
	25.11. 17:30 Honza Vojtko - Co je láska, Everything, přednáška		27.11. 19:00 Erotic Slam, Divadlo Exil, divadlo		29.11. 19:00 Václav Hudeček, Kostel sv. Bartoloměje, koncert
	25.11. 18:00 HC Dynamo Pardubice - HC Sparta Praha, Enteria Aréna, hokej		27.11. 19:00 Hudební hospoda, Doli Klub, koncert		29.11. 19:00 ZZ Top Revival + Hellraisers, Restaurace Rosignano, koncert
	25.11. 19:00 Příběhy obyčejného šílenství, Divadlo Exil, divadlo		27.11. 20:00 B-Side Band turné25, Music club Žlutý pes, koncert		29.11. 20:00 Pod pařížským nebem II., Divadelní klub, koncert
	25.11. 19:00 Tanec v rodném domě, Východočeské divadlo, divadlo		28.11. 9:30 Smyslohrátky - Vánoce všemi smysly, Rodinné centrum Kulihrášek		29.11. 20:00 Tobias Delius, Szilveszter Miklós, Péter Ajtai • Huullaakaz, Divadlo 29, koncert
	25.11. 19:00 Varhanní slavnost, Dům hudby - Sukova síň, koncert		28.11. 15:30 Deskové a další zajímavé hry, Archa - Sbor Církve bratrské		29.11. 20:00 Vypsání fixa: XX Tour 2025 Krása nesmírná, Music club Žlutý pes, koncert
	25.11. 20:00 Honza Vojtko - Co je láska, Everything, přednáška		28.11. 17:00 Ouškem v mechu, Ekocentrum Paleta, akce pro děti		30.11. 9:30 Coby věnec, Cobydup
	26.11. 10:00 Pod střechami Paříže, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo		28.11. 18:00 HC Dynamo Pardubice - Mountfield HK, Enteria Aréna, hokej		30.11. 10:00 - 16:00 Charitativní vánoční jarmark pro onkoláčky 2025, Hudební sál Radnice
	26.11. 15:00 20:00 Sousedský punč, Centrum Kosatec		28.11. 18:00 Malování akrylovými barvami, Tymián bistro		30.11. 10:00, 12:00, 14:00, 16:00 Pravidelné komentované prohlídky Automatických mlýnů, Automatické mlýny,
	26.11. 17:00 „...jen 4 tóny a hraju...“, Základní umělecká škola Havlíčkova, koncert		28.11. 19:00 Sleepy Monsters a Lazy Seals, Doli Klub, koncert		30.11. 10:30 a 14:30 Hejblata - Představení Taneční školy InDance, Východočeské divadlo, divadlo
	26.11. 18:00 OnkoThing - setkání nejen onkologicky nemocných, Everything		28.11. 19:00 Štěpán Švestka & Collegium Virtuosi, Východočeské divadlo, koncert		30.11. 15:00 Pinocchiova dobrodružství, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo
	26.11. 18:00 Pod střechami Paříže, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo		28.11. 19:30 Prime Orchestra - Rock Sympho Show, Ideon, koncert		30.11. 18:00 Concertino, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, koncert
	26.11. 19:00 Do nebes!, Východočeské divadlo, divadlo		28.11. 19:30 Totální nasazení - Akustické turné 2025, Ponorka, koncert		30.11. 19:00 Bez předsudků, Kulturní dům Hronovická, divadlo
	26.11. 19:00 Janek Ledecký - Vánoční koncert, Ideon, koncert		28.11. 20:00 1st Advent Party, Coco Bar & Shisha		30.11. 19:00 Dámy vpřed!, Východočeské divadlo, divadlo
	26.11. 19:00 Opera voda a vzduch, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, koncert		28.11. 20:00 Vypsání fixa: XX Tour 2025 Krása nesmírná, Music club Žlutý pes, koncert		30.11. 19:00 Olívie, Divadlo Exil, divadlo
	26.11. 19:00 Varhanní slavnost, Dům hudby - Sukova síň, koncert		29.11. 10:00 21:00 Gulášobraní & zabijačka, Mateřská škola Pardubice - Dubina		1.12. 18:00 Koncert učitelů, Základní umělecká škola Havlíčkova, koncert
	26.11. 20:00 Handa Gote: Misky, Divadlo 29, divadlo		29.11. 10:00 16:00 Pardubické polévkování - 6. ročník, náměstí Republiky		2.12. 9:30 Co umí aromaterapie?, Dům dětí a mládeže Beta, přednáška
	27.11. 17:00 Duo Jamaha - Žije to tour 2025, Dům kultury Dukla, koncert		29.11. 10:00, 12:00, 14:00, 16:00 Pravidelné komentované prohlídky Automatických mlýnů, Automatické mlýny		2.12. 16:00 Modelínování - Vánoce a zima, Sluníčko - Centrum pro rodinu, akce pro děti
	27.11. 17:00 Florencie, město, kde se zrodila renesance, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, výstava		29.11. 10:00 Snídaně a malování zlatem, Tymián bistro		2.12. 17:00 Adventní koncert dechového oddělení, Dům hudby, koncert
	27.11. 17:00 19:00 Vánoční jóga, Tělovýchovný areál Univerzity Pardubice - Tělocvična T2 UPCE,		29.11. 11:00 18:00 BoardgameOpen 2025, Čínská restaurace Bílý koníček		2.12. 18:00 Bang, Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo
	27.11. 18:00 S čerty nejsou žerty, Východočeské divadlo, divadlo		29.11. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie, akce pro děti		2.12. 19:00 Dalibor Janda Galakonzert, Dům kultury Dukla, koncert

2.12. 19:00 Fantastická žena, Kulturní dům Hronovická, divadlo

2.12. 19:00 Queenshow Pardubice, Ideon, koncert

2.12. 20:00 Koncert Banda di Feste, Dům hudby, koncert

3.12. 9:00 Muzejní akademie 2025/2026, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum

3.12. 10:00 Rodinná středa: Poslouchej a vyprávěj..., GAMPA, akce pro rodiny

3.12. 13:30 Turecko, letovisko Bodrum, Kos a Pardubické Vánoce, Seniorcentrum, přednáška

3.12. 15:00 Muzejní akademie 2025/2026, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum

3.12. 16:30 Techtle mechtle - Vánoční show, Kulturní dům Hronovická, divadlo

3.12. 17:00 Adventní koncert smyčcového oddělení, Základní umělecká škola Havlíčkova, koncert

3.12. 17:00 Cesty poutníka, Archa - Sbor Církve bratrské, koncert

3.12. 17:00 Mikuláš s hasiči, Lékárna ve Svítkově, akce pro děti

3.12. 18:00 19:00 Nos a ucho: anatomie a fyziologie v praxi: přednáška MUDr. Pavla Póczoše a jeho hostů, Vzdělávací centrum Sféra, přednáška

3.12. 18:00 20:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause

3.12. 19:00 Na ostro, Východočeské divadlo, divadlo

3.12. 19:00 Zřít do tmy [oidipus], Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo

3.12. 20:00 Letní škola, 2001, Divadlo 29, divadlo

3.12. 20:00 Techtle mechtle - Vánoční show, Kulturní dům Hronovická, divadlo

4.12. 17:00 Jak čerti Jelito a Dopito vařili vtipnou kaši, Doli Klub, divadlo

4.12. 17:00 Mikulášský koncert klávesového oddělení, Základní umělecká škola Havlíčkova, koncert

4.12. 17:30 Atomová kočička, Východočeské divadlo, divadlo

4.12. 18:00 Malajsie a Singapur - cestopisná přednáška, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška

4.12. 18:00 20:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause

4.12. 19:00 Kecy a politika, Music club Žlutý pes, divadlo

4.12. 19:00 Zřít do tmy [oidipus], Východočeské divadlo - Malá scéna ve dvoře, divadlo

4.12. 19:00 Žlutá žába pluje do Mongolska, Dům techniky, výstava

5.12. 10:00 12:00 Seniorský pátek: Vyšívěj a vyprávěj..., GAMPA

5.12. 16:00 Čert a Mikuláš, Everything, akce pro děti

5.12. 18:00 HC Dynamo Pardubice - BK Mladá Boleslav, Enteria Aréna, hokej

5.12. 18:00 20:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause

5.12. 20:00 Ida The Young • rivermoans, Divadlo 29, koncert

Varhanní slavnost ve filharmonii

Milovníkům klasické hudby by neměly ujít listopadové koncerty Komorní filharmonie Pardubice, které se uskuteční ve dnech 24., 25. a 26. 11. 2025 od 19 hodin v Sukově síni Domu hudby a dostaly název Varhanní slavnost. V doprovodu orchestru se na nich představí dva varhaníci – Monika Melcová a Naji Hakim. Ten provede svůj 5. varhanní koncert v české premiéře! Mimo to zazní během těchto

večerů výběr ze slavného díla Georga Friedricha Händela Vodní hudba.

Darujte hudbu pod stromeček

Vstupenka na Pardubické hudební jaro je ideálním dárkem pod stromeček. 48. ročník festivalu se uskuteční v termínu 13. 4. – 30. 5. 2026, a lístky budou v prodeji od 21. listopadu 2025. Do konce roku je navíc pořídíte s 20% slevou!

Připraveno je pro vás opět několik týdnů plných orchestrálních i komorních koncertů. Festival zahájí barokní provedení Vivaldiho díla Čtvero ročních období 13. dubna 2026. Druhý den rozezní Sukovu síň mladý klavírní virtuos Matyáš Novák se svým recitálem. Novinkou je koncert Festival dětem, který tak doplní oblíbenou a vždy vyprodanou koncertní řadu D pro děti a dospělé. Veškeré informace budete

moci postupně najít na stránkách www.pardubicekheudebnijaro.cz.

Na večerní pokladně před našimi abonementními koncerty pořídíte také dárkové poukazy. Koupit vstupenky na všechny naše koncerty můžete osobně v Turistickém informačním centru na třídě Míru, nebo online na kpar.cz a pardubicekheudebnijaro.cz

Milena Potůčková, mluvčí KFP

Hudba, která vás pohltí. A Beksa proti slavné značce

Už 12. ročník jedinečného projektu Hrajeme spolu za Pardubice zná svůj termín! Další ze série zcela unikátních hudebně-sportovních večerů se uskuteční v sobotu 6. prosince 2025 tradičně v pardubické v enteria areně.

V první části programu se představí Komorní filharmonie Pardubice, která se spojí s rockovou kapelou - vše pod taktovkou dirigenta Stanislava Vavříčka. Čeká vás dechberoucí cesta světem nejslavnějších muzikálů všech dob. Hlavní

solisty Michaelu Hasalovou, Annu Jelínkovou a Oldřicha Smysla doplní Komorní sbor Lenky Dohnalové—Mlynářové.

Druhá část večera bude jako vždy patřit tomu nejlepšímu českému basketbalu. V rámci 15. kola základní části Maxa

NBL vyzve Beksa pražskou Slavií! I zde se nepochybně můžete těšit na pořádnou porci emocí a energie z palubovky!

Výtěžek ze vstupného organizátoři věnují na dobročinné účely.

René Peška, mluvčí BK Pardubice

Rektorem Univerzity Pardubice bude dál Libor Čapek

Akademický senát Univerzity Pardubice zvolil současného rektora prof. Libora Čapka kandidátem na tuto nejvyšší funkci i pro nadcházející čtyřleté období 2026–2030. Současný rektor byl v těchto volbách jediným kandidátem. Podpoří

la ho nadpoloviční většina členů senátu. Druhé období rektora začne v únoru 2026 a potrvá do ledna 2030. Prof. Libor Čapek stojí v čele Univerzity Pardubice od února 2022. V předchozím vedení univerzity zastával funkci prorektora pro vědu a roz-

voj. V novém funkčním období se chce prof. Čapek dál soustředit na rozvoj univerzity a posilovat excelenci ve vzdělávání i ve výzkumu na UPCE. Cílem je také navázat na úspěšné investiční akce univerzity a dále zlepšovat podporu studu-

jících i zaměstnaných tak, aby měli dobré podmínky pro rozvoj talentu, schopností a kvalitní výkonnosti. Za důležitý aspekt své práce považuje otevřenou komunikaci uvnitř instituce i navenek a řízení na základě dat.

Cestou k modernímu městu – seriál muzea o architektuře

Pardubická sídliště: mezi zahradním městem a graffti

Sídliště na Skřivánku (pozdější Dukla) podle Miloše Návesníka, 1947.

Foto: Státní okresní archiv Pardubice.

Pardubice, po zavedení železnice rychle rostoucí, čelily již od sklonku 19. století hluboké bytové krizi. Prohloubilo ji spojenecké bombardování, poválečný růst průmyslových podniků i povýšení města na centrum Pardubického kraje (1949).

Řešením se měla stát, stejně jako jinde v Československu a po celé Evropě, sídliště. Odkazovala k idealistickému „zahradnímu městu“ anglického myslitele Ebeneзера Howarda (1850–1928), který reagoval na přelidněné a nezdravé dělnické kolonie. Z jeho až

ezoterických tezí o potřebě společenské reformy prostřednictvím nových urbanistických principů si uchoval trvalou platnost důraz na zasazení bytových domů do zeleně. Meziváleční funkcionalističtí urbanisté vizi plánovitě budovaného bydlení rozvedli do myšlenky sídliště jako „stroje na bydlení“, systematicky budovaného souboru bytových domů doplněných o potřebné služby (školy, obchody atp.)

Základní rámec výstavbě pardubických sídlišť dal územní plán města od Aloise Mikuškovice a Františka Ker-

harta. Přípravovali jej již od roku 1939. Po přerušení za protektorátu se k zakázce po válce vrátili. Věrní svému modernistickému uvažování rozdělili celek nových Velkých Pardubic do jednotlivých zón, kam navrhovali sdružovat objekty podobných funkcí. I díky tomu tak severovýchodně od města vznikla chemická průmyslová zóna kolem Semtína a Rybitví, později měl být vymístěn i další průmysl z centra města.

Autoři věnovali pozornost i novému řešení komunikací, když navrhli severojižní spojení nádraží a Trnové (most kpt. Bartoše) a zejména protažení staré chrudimské silnice na Hradec přes nový most (dnešní Wonkův). Naopak zamýšlené východozápadní spojení na levém břehu Labe ani oderská vodní cesta nevznikly.

Pro budování sídlišť jsou nejpodstatnější v Mikuškovice a Kerhartově plánu definované obytné zóny mezi Skřivánkem a závodním (Dukla), mezi železničním nádražím a Labem (v torzu vzniklé sídliště Přednádraží a pozdější celek Závodu míru), na Višňovce, na Bílém Předměstí a zejména na pravém břehu

hu Labe (prozatím v okolí Rosic, Trnové, Ohrazenic a Starého Hradiště, o zástavbě břehů Labe, ohrožených povodněmi, nebylo možné před regulací uvažovat).

Na naznačené rysy navázali budovatelé socialistických Pardubic. Miloš Návesník, po tři dekády vedoucí urbanistického ateliéru místního Stavoprojektu, jako předválečný absolvent pražské techniky funkcionalistická východiska územního plánu beze zbytku sdílel. Jednotlivá pardubická sídliště následujícího půlstoletí jsou přehlídkou proměn stavebních technologií, od tradičních zděných domů přes blokopanelové objekty až k prefabrikovaným panelákovým stavebnicím a zpět k cihle po porevolučním útlumu bytové výstavby.

Zároveň se místní sídliště, jakoliv různorodá, stala kulisou i dějištěm osudů přinejmenším tří generací Pardubáků. Vypráví o nich nová kniha *Život na sídlišti: Pardubice 1945–2000* a stejnojmenná výstava, kterou Východočeské muzeum v Pardubicích otevře 21. listopadu 2025.

Jan Ivanega, historik umění

Východočeské muzeum - Zámek Pardubice

Na zámku začíná výstava o pardubických sídlištích a vánoční prohlídky

Život na sídlišti – příběh betonových snů i každodenní reality

Sídliště změnila tvář Pardubic i život tisíců jejích obyvatel. Nová výstava Východočeského muzea s názvem *Život na sídlišti: Pardubice 1945–2000* přibližuje, jak moderní čtvrti vznikaly, jak se v nich žilo – a proč nás jejich příběh stále oslovuje. Návštěvníci uvidí architektonické modely, historické fotografie, uslyší vzpomínky pamětníků a možná vyzkouší herní koutek podle legendárního autorského hřiště z Polabin.

Výstava se otevírá 21. listopadu.

Panely a ideály

Po druhé světové válce čelily Pardubice, stejně jako celá země, dramatické přeměně. Rychle se rozvíjející průmyslové město potřebovalo tisíce nových bytů. Dukla, Tesla, Přednádraží, Višňovka, Polabiny... mezi lety 1945 a 2000 zde vyrostlo přes 23 tisíc bytů, v nichž našlo domov více než 53 tisíc lidí. Racionálně uspořádaná sídliště, jakási „města

ve městě“, měla být symbolem nového začátku i společenského pokroku.

Sny architektů a realita všedního dne

Východočeské muzeum vystaví unikátní architektonické modely ze své sbírky, které ukazují, jak měla pardubická sídliště vypadat – a jak skutečně dopadla. Návštěvníci se dozví o urbanistických vizích Jana Krásného a Miloše Návesníka, kteří formovali podobu Polabin – prvního velkého panelového sídliště na pravém břehu Labe. Modernistické ideály se zde střetávaly s realitou socialistického plánování, nedostatkem materiálu i zpožděním výstavby obchodů a škol.

Život mezi domy

Těžištěm výstavy jsou vzpomínky samotných obyvatel. Jak se sháněl nábytek, kde si hrály děti a jak vypadal běžný den na sídlišti? Pamětníci vypráví o improvizovaných kluzištích, typizovaných prolézačkách i o tom, proč se před provizorními obchody tvořily nekonečné fronty. Výstava zároveň připomíná, že sídliště nebyla jen

šedivá – mnohá měla svou komunitu, poetiku i estetiku.

Pro rodiny s dětmi je připraven hrací stůl urbanisty i koutek inspirovaný hřištěm z Polabin, které patřily k pozoruhodným veřejným prostorům té doby.

S kritickým odstupem od doby, která zásadně ovlivnila podobu českých měst, si výstava v kontextu dnešní bytové krize klade otázku: co si můžeme z tehdejších zkušeností vzít?

Vánoční prohlídky, stezka i dílny

Příchod Vánoc na Zámku Pardubice ohlásí vánoční prohlídky zámku, adventní dílny, Mikulášská obchůzka, vánoční stezka na valech i drobná výstava v pokladně. Na malém nádvoří se rozzáří renesanční arkády a děti opět dostanou příležitost přispět k vánoční výzdobě zámku!

Vánoční prohlídky zavedou návštěvníky do nejvzácnějších prostor renesančního paláce včetně kaple Tří králů. Přiblíží tradiční vánoční zvyky a nabídnou pohled na vzácné artefakty

ze sbírek muzea – historické betlémy, formy na pečení i oplatnici. Prohlídky se konají od 11. listopadu denně kromě pondělí v 15 a 17 hodin a na jejich závěr si odnesete malý suvenýr – perníček ve tvaru zámekského sgrafita a vánoční pohlednici.

Adventní atmosféru na valech doplní od 29. listopadu Cesta vánočních hraček, která přiblíží, jaké dárky nacházeli pod stromečkem děti před desítkami let. Sedm hravých zastavení zve k objevování i tvoření – na malém nádvoří si mohou malí návštěvníci zavěsit na stromeček vlastní ozdobu nebo ji vyrobit přímo na místě.

Každou adventní neděli bude v pedagogickém ateliéru otevřená dílna Kouzlo dřeva, kde si malí i velcí mohou vytvořit vlastní dřevěné ozdoby, krabičku na perníčky či originální balící papír. Dílna je otevřena od 10 do 17 hodin a vstupné činí 60 korun, děti do tří let mají vstup zdarma.

Kateřina Procházková, mluvčí VČM

Křížovka o ceny

Křížovky roku 2025 se vztahují k sériálu VČM Cestou k modernímu městu.

Pardubice se po druhé světové válce dramaticky proměnily. V rámci celostátní přestavby hospodářství se Pardubice (TAJENKA) průmyslové výroby, která potřebovala nové a nové dělníky. Valná část z nich našla domov na sídlištích. Jejich idea měla starší kořeny. Již na sklonku 19. století vznikla v protikladu ke stísněným dělnickým koloniím vize zahradního města, zdravého místa pro život. Modernističtí architekti a urbanisté rozvinuli myšlenku do nové polohy: sídliště mělo napříště sloužit jako racionální stroj na bydlení. V podmínkách poválečné obnovy vznikaly po celé Evropě. Platí to i pro Pardubice: za socialismu zde vyrostlo více než 23 tisíc bytů, v nichž našlo domov přes 53 tisíc obyvatel.

Znění tajenky nám posilejte do data příští uzávěrky poštou nebo elektronicky na adresy uvedené v tiráži na straně 20. Tajenka z minulého čísla: **URBANISTICKY**. Výherkyní se tentokrát stala paní Zuzana Lerchová. Cena od města Pardubice je připravena k vyzvednutí po e-mailové / telefonické domluvě na Pernštýnském náměstí.

AUTOR: JIRKA KŘÍŽOVKA ZVOLÁNEK	PLAZ	KOŘIST	ANNO DOMINI	OBYVATEL ITALSKÉHO OSTROVA	 Pardubice	ČÁST PRAHY 6	KÓD EVROPSKÉ MĚNY	INIC. HEREČKY STAŠOVÉ	 Pardubice	AFRICKÁ LOVECKÁ VÝPRAVA	PAPEŽSKÝ LIST	ARABSKÝ POZDRAV
LIDSKÝ ZVUK					STROMOVÍ				SVAZ BOJOVNÍKŮ ZA SVOBODU			
NĚMECKÁ AU- TOMOBILKA					PRÁVO (LAT.) KOČOVNÍK				DRUH PAPOUŠKA PRVEK STIBIUM			
DOPRAVNÍ PODNIK			VZ. BROMIDU CESNÉHO TROPICKÁ STEP					ODSLUNÍ UNIE (SLOV.)				
 Pardubice	ŽELEZNÝ HÁK	ZN. KOUPELEN TRÁPIT					VYČERPÁNÍ VYDÁNÍ PENĚZ					
TAJENKA												
KOMÍHAT						ŘÍMSKY 1003 BAREL					POHYB VZDUCHEM	OLGA (DOM.)
ALŽÍRSKÉ VÍNO					BÝVALÉ THAJSKO SPZ AUT RYCH- NOVA N.K.					LYŽAŘSKÝ ODDÍL PŘEDLOŽKA		
SETINA RUMUNSKÉHO LEU				SLOVAN				NĚM. AUTOMO- BILKA				
ČISTÍCÍ PRAŠEK				NA KTERÉM MÍSTĚ				ZN. TÓNU				

ŘSD bude do začátku prosince opravovat silnici I/36 na Dubině

Ředitelství silnic a dálnic zahájilo 3. listopadu opravu povrchu silnice I/36 v Pardubicích. Práce zahrnují frézování a obnovu dopravního značení, což má zajistit plynulou návaznost na nový se-

verovýchodní obchvat. Doprava je řízena kyvadlově, aby se minimalizovaly dopravní komplikace. Práce probíhají na 665,25 metru dlouhém úseku od okružní křižovatky na Dubině až po přechod pro

chodce u Služeb města Pardubic. V rámci stavebních prací dojde k frézování stávajícího povrchu komunikace, lokální výměně betonových obrub a silniční přídlažby. Zpomalovací prahy umístěné kolem

středového ostrůvku okružní křižovatky budou odstraněny a bude obnoveno vodorovné dopravní značení. 5. prosince má být uveden do provozu severovýchodní obchvat Pardubic.

Pardubický GFS se mění na GFK a zahajuje předprodej vstupenek

25. ročníkem GRAND Festivalu smíchu Východočeské divadlo završilo jednu etapu pardubické přehlídky nejlepších divadelních komedií, během které si festival postupně vydobyl své pevné místo na poli českých divadelních festivalů, z přehlídky regionálních divadel se rozvinul v prestižní celostátní festival. Jistým vývojem však prošel i samotný žánr komedie, proměnila se témata komediálních titulů, v nichž již většinou nejde jen o třeskutý smích a bohapustou zábavu, často se v nich řeší

vážná společenská témata, byť humornou formou, smích se mísí se slzami a zamyšlením. Tento posun se VČD rozhodlo promítnout i do samotného názvu festivalu, který se bude nově jmenovat Grand festival komedie.

„Chceme více akcentovat samotný žánr komedie, který se v dramatickém umění řadí k těm nejtěžším, a ve výběru soutěžních i nesoutěžních inscenací se nesusoudředit jen na smích a zábavnost titulů. Což ale neznamená, že bychom na humor

a legraci rezignovali, i nadále bude festival patřit kvalitní zábavě při výjimečných komediích, které v předešlém roce vznikly na českých jevištích,“ upřesňuje ředitel VČD Petr Dohnal.

26. ročník Grand festivalu komedie se na scénách Východočeského divadla uskuteční od 19. do 26. ledna 2026. A přestože je festival ještě poměrně daleko, VČD brzy zahájí předprodej vstupenek! „V pondělí 10. listopadu nejprve spustíme prodej cenově zvýhodněných festivalových abo-

nentek na všechna soutěžní představení s bonusovým místem na závěrečném galavečeru s vyhlášením festivalových cen. V úterý 18. listopadu pak začneme prodávat jednotlivé vstupenky na konkrétní soutěžní i doprovodné komedie,“ říká vedoucí obchodního oddělení VČD Iva Králová.

Program GFK 2026 bude uveřejněn týden před startem předprodeje na webu divadla www.vcd.cz, případně ho zájemci najdou v kanceláři předprodeje vstupenek.

Radek Smetana, PR manažer VČD

Festival malých divadel i objevy nezávislé scény v Divadle 29

V sobotu 8. listopadu vás zveme na druhý ročník netradičního festivalu komorních divadelních představení Tajemných forem, který vás zavede na několik míst v historickém centru Pardubic. V průběhu jednoho odpoledne můžete zažít čtyři autorské inscenace na třech útulných scénách (Divadlo 29, Malaya, Dayt studio).

Řekni mi, to je název interaktivní performance pro tři hlasy a publikum. Ridiha Ahmedová, Milli Janatková a Antonia Nyass svými a cappella vokálními improvizacemi společně vytvářejí zvukovou stopu příběhů, které s nimi sdílíte diváci.

Připravte si příběh, o který jste ochotni se podělit. Tři hlasy vám jej pošlou zpátky v hudební podobě, promění jej do zvuků, rytmů a melodií. Vzniká tím jedinečná atmosféra plná humoru i silných momentů. Performance se bude konat v sobotu 15. listopadu.

Kutliská hravost, jemný humor a specifická nostalgie. Kultovní divadelní skupina Handa Gote se 26. listopadu vrátí do Pardubic s novou inscenací Misky. Čeká nás cesta světem prázdných nádob, které je potřeba naplnit – jídlem, světlem, zvukem, svým životem. Zvuky gamelanu nebo loretánských zvonků jsou doprovo-

dem pro klopýtavou cestu bezejmenných hrdinů do temnot nebo zacyklení se v rutinních činnostech.

V sobotu 29. 11. zavítá do Divadla 29 Tobias Delius – jeden z nejoriginálnějších evropských saxofonistů a klarinetistů současnosti v triu s fenomenální maďarskou rytmikou bubeníka Szilvesztera Miklóse a kontrabasisty Pétera Ajtaie. U tohoto tria je charakteristická nejen virtuozita a vzájemná empatie mezi hráči, ale i schopnost vytvářet hudbu, která působí naprosto nečekaně a současně zcela přirozeně. Hudbu, která je neustále v pohybu – soustředěná a radostná.

V pátek 5. prosince představí společná akce hudebních cen Vinyla a Divadla 29 oceňovanou kapelu Ida The Young a rivermoans, poetický hudební projekt výtvarnice Marie Tučkové. Hudbě Ida The Young, kteří byli loni v rámci Cen Vinyla označeni jako objev roku, dominuje barevná nadžánrová instrumentace a intimní, přímočaré vokály s podmanivými texty. Alt-popový projekt rivermoans ve svých skladbách vrství andělské vokály s mlhavými zvukovými krajinami.

Podrobný program Divadla 29 najdete na www.divadlo29.cz.

Jaroslav Tarnovský, Divadlo 29

Den pro dětskou knihu už po třinácté

Letošní už 13. ročník akce Den pro dětskou knihu, tentokrát na téma kouzelný adventní kalendář, se uskuteční v Krajské knihovně v Pardubicích v sobotu 29. listopadu v čase od 10 do 17 hodin. Stejně jako v minulých letech čeká malé i velké návštěvníky bohatý program. Jeho součástí bude již tradičně plnění soutěžních úkolů, sbírání razítek a odměna v podobě roční registrace pro děti do knihovny zdarma. Ve 14 hodin děti čeká v hlavní budově knihovny muzikoterapeutická pohádka Markéty Havlové a o hodinu později se v sýpce na Příhrádce představí

loutkové divadlo souboru Srdíčko z Vysokého Mýta, které vystoupí s pohádkou Skákavá princezna. V Knihovním centru U Vokolků vás kromě toho čeká po celý den náš vánoční jarmark a možnost nakoupit drobné dárky či knihy.

„Den pro dětskou knihu je již tradiční akce naší knihovny. V předvánočním čase nabízí možnost na chvíli se zastavit, užít si společně s dětmi hezký den, zhlédnout pohádku, ukázat dětem prostory knihovny a kouzlo, které v sobě skrývají knihy. Díky každoroční soutěži mohou malí čtenáři vyhrát registraci v knihovně na rok

zdarma, a po celý další rok tak prohlubovat svůj vztah ke knihám. A kdoví, třeba jim objevená láska ke čtení vydrží po celý život,“ uvedla k akci ředitelka knihovny Radomíra Kodetová. K akci se připojí také Gočárova galerie v Domě U Jonáše, Europe Direct a Východočeské muzeum na zámku. Knihovna se také jako každý rok zapojí do projektu Krabice od bot a ve vestibulu vytvoří pro dárce sběrné místo. Na stejném místě se pak mohou návštěvníci podílet na tvorbě originálního vánočního stromčku z knih.

Veronika Skalecká, mluvčí KK

Seniorcentrum

19. 11. 13.30 Videoprojekce „Západní Kréta, Řecké ostrovy, soutěska Samaria“
20. 11. 10.00 Klubíček – ruční práce
21. 11. 14.00 Posezení s harmonikou
23. 11. 14.00 Taneční odpolední čaj v KD Hronovická, hraje KV Band
24. 11. 14.00 Zdravotní přednáška: „Základy psychosomatiky, aneb Proč mám všechny komplikace přibílového letáku“
26. 11. 14.00 Literární cyklus přednášek Studánky: „Tajemný svět včel“
27. 11. 10.00 Klubíček – ruční práce
27. 11. 10.00 Promítání v multikině Cinestar: „Milion“

Punkrocková formace Volant slaví třicetiny

Ošklivou lest potřebovala pardubická kapela Volant k tomu, aby se před 30 lety, několik chvil po svém regulérním založení, definitivně stala punk rockovým tělesem. Bylo to na festivalu plném punkově laděných návštěvníků a z nevole publika se vyhlala tím, že svůj první hit „Sněženky a bledule“ uvedla jako nikdy nevydanou skladbu od Sex Pistols. Od té doby se to s Volantem táhne, přestože se svým pojetím spíše otírá o tvorbu písničkových kapel. Charakteristickým rysem zvuku

kapely je saxofon v rukou Zdeňka Maška, který doplňuje a oživuje jinak klasické kytarové obsazení.

Na podzim a v zimě oslaví tato pardubická punkrocková formace neuvěřitelných 30 let na scéně rozsáhlým celorepublikovým tourné, jehož domácí zastávka bude v sobotu 15.11. v pardubickém ABC klubu. Jako gratulanti vystoupí Bóda a Skalda (Dukla vozovna), The Fialky, Nežfaleš, Punk Floid, Vision days a další. Začátek již v 16:00 hodin.

Pavel Milichovský, Volant

Diskuzní fórum

Od 1. října dochází k rozšíření parkovací zóny BMěsto zakoupilo monitorovací vůz. Ten by měl být využit nejen k represí, ale především k analytické činnosti. Když už ho máme, tak před zavedením opatření do dalších částí města by mělo dojít k vyhodnocení dosavadních etap (podrobná analýza

obsazenosti parkovacích míst před a po zavedení systému, srovnání počtu vydaných rezidentních a abonentních karet s reálnou kapacitou, přehled počtu udělených pokut a stížností), vyhodnocení dopadu na obyvatele (průzkum spokojenosti rezidentů dotazníkovým šetřením, zpětná vazba

od místních podnikatelů a provozoven vliv na zákazníky, zásobování) a následně modelace, zda plánované rozšíření skutečně přinese lepší dostupnost parkování.

A pochopitelně by se rozhodně nemělo zapomenout na přípravu a realizaci budování záchytných parkovišť na vjezdech do města.

Projektový tým, který toto opatření nyní připravil, se dopustil řady chyb především v komunikaci s občany. Při dalších etapách regulace dopravy v klidu (parkování) je nutno práci radnice podstatně zlepšit.

Petr Klimpl, zastupitel města (ODS)

Vítězem Velké pardubické je irský valach Stumptown

Po třiceti letech od slavného vítězství It's a Snipa se v neděli dočkal další zahraniční zástupce. Vítězem 135. Velké pardubické se Slavia pojišťovnou se stal 8letý valach Stumptown, kterého v dostihu vedl žokej Keith Michael Donoghue. Hnědáka předcházely skvělé

výsledky. Uspěl ve velkých dostizích v Punchestownu a Cheltenhamu. V Pardubicích startoval po delší odmlce způsobené zraněním.

V samotném dostihu příliš vidět nebyl, skákal na konci pole. Na začátku pracovali podle očekávání obhájce loňského

vítězství Sexy Lord s žokejem Myškou, který také zavedl pole koní na Velký Taxisuův příkop. Zde došlo pouze k jedné kolizi na doskoku Taxisova příkopu. Došlo ke kontaktu valachů Stormmyho s žokejem Martinem Liškou a Klarca Kenta s žokejem Ondřejem Velkem. Obešlo se

to bez zranění, dostih pro ně ale skončil.

Do cíle se doběhlo 11 koní. Loňský vítěz Sexy Lord byl svým jezdcem Jaroslavem Myškou zadržen v závěru dostihu. V rámci celého dostihového programu k žádnému vážnému zranění koní nedošlo.

Kateřina Nohavová, mluvčí DS

Prostor Gampy se stane dějištěm třetího ročníku festivalu Poezie je

Festival současné poezie vystupující pod lakonickým názvem Poezie je, se po dvou ročnících zaměřených na performativní práci s poetickým textem, přesouvá z města Tábor do Galerie města Pardubic, kde nabývá netradičního formátu – výstavního projektu. Pod vedením kurátorské dvojice Libora Staňka a Eleny Pecenové si letošní ročník klade za cíl rozpustit hranice mezi žánry, a to jak mezi

samotnou poezií a vizuálním uměním, tak i mezi vystavujícím a písčím či vystupujícím a samotným divákem.

Stejnomená výstava, připravovaná v Galerii města Pardubic, reflektuje současné tendence v uměleckém světě, kde poetický jazyk zažívá obrodu napříč uměleckými disciplínami. Představena budou díla umělkyní a umělců, básníků a básníků experimentujících

s textem na hranicích intermedialních přístupů. Poezie zde bude vystupovat ze své komfortní zóny – stránek knih, a zhmotní se v objektech a instalacích. Zahájení výstavy se uskuteční v sobotu 22. listopadu ve festivalovém duchu. Od 15 hodin bude připravena tvůrčí dílna pro nejmenší návštěvníky. V 17 hodin bude následovat oficiální zahájení výstavy spojené s kome-

ntovanou prohlídkou. V 19 hodin bude uvedena přednáška básníka a spisovatele Ondřeje Buddeuse, zaměřená na průnik literatury s vizuálním a performativním uměním. Večerní program nabídne sérii performativních čtení, živých vystoupení i hudební program. Zahajovacím večerem provede básník a rapper Ondřej Hrabal.

Lucie Oplítilová, GAMPa

Listopad v Gočárově galerii pro všechny generace

V Automatických mlýnech pokračuje výstava Vystavovat architekturu, která přibližuje různé způsoby prezentace architektonických děl prostřednictvím modelů a vizualizací. Prohlídku s kurátorem Danem Mertou si můžete rezervovat

na sobotu 22. listopadu ve 14 hodin. Nejvýznamnější událostí měsíce je vernisáž v Domě U Jonáše, která proběhne v pátek 12. listopadu v 17 hodin. Představí se hned dvě nové výstavy – Vladimír Věla a studenti – Malba Sutnarka a Stanislav

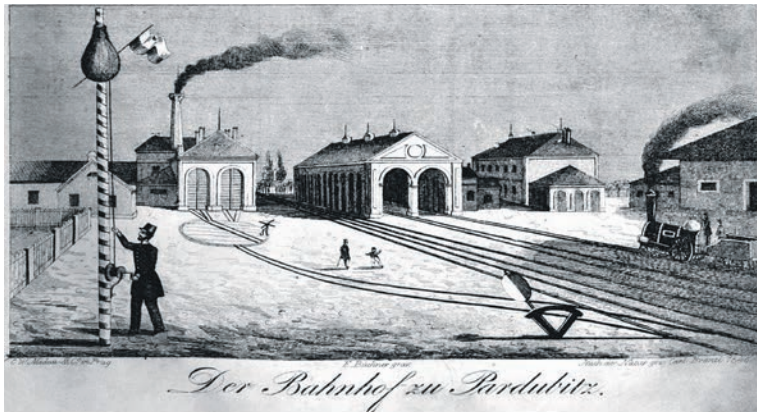
Abrahám: Rukama, prázdnýma tichem. Hudební nadšence potěší 19. listopadu koncert pedagogů Konzervatoře Pardubice z cyklu G klíč, kde zazní díla Schuberta, Hindemitha, Liszta a Mendelssohna-Bartholdyho. Pro milovníky

dějiny umění připravila galerie nový cyklus přednášek Umění evropských metropolí s Klárou Záreckou, která vás 13. a 27. listopadu zavede do renesanční Florence. Více na www.gocarovagalerie.cz.

Nikola Kopecká, Gočárova galerie

Toulky historií Pardubic

... ptáme se pardubického historika Františka Šebka

Soudobá rytina zachycující podobu nádraží v Pardubicích v roce 1845 (reprodukce v archivu autora).

Redakce RZ mi oznámila, že od bedlivého posuzovatele Radničního zpravodaje obdržela mj. výtku na moji chybu v minulém dílu Toulek. Když jsem tam psal o obětech střelby maďarských vojáků 7. června 1918 do skupiny obyvatel u železničního přejezdu na konci Sladkovského ulice, zmínil jsem mladého učitele obchodní školy a místo správného jména Josef Slezák jsem napsal Josef Stehlík. Byla to moje nepozornost (roztěka-nost) při psaní. Čtenářům se omlouvám a panu posuzovateli děkuji za kontrolu.

Nyní tedy k dnešním Toulkám. V Pardubicích se letos připomínala výročí některých událostí vnímaných v historii města jako významná. Několika z nich jsme se dotkli i v Toulkách v RZ. Opomenout bychom asi neměli ani rok 1845, od něhož nás letos dělí 180 let. V srpnu toho roku byla zprovozněna železniční trať Olomouc – Praha se stanicí v Pardubicích. Několik týdnů potom také zemřel v Pardubicích po tragické nehodě úspěšný železniční stavitel a věhlasná osobnost Ing. Jan Perner, s jehož bronzovou sochou se všichni setkáváme před budovou dnešního nádraží. Obě výročí si tedy připomeňme v tomto a příštím vyprávění Toulek.

V kalendáři roku 1845 byla středa 20. srpna. Ten den se zapsal do dějin našeho města i celé země jako výjimečný. Toho dne se totiž konalo slavnostní zprovoznění parostrojní železnice na trati Olomouc – Praha. Tímto důležitým projektem vrcholila první fáze dopravní revoluce v rakouském mocnářství, která výrazně ovlivnila hospodářský rozvoj habsburských zemí. Po etapě budování koněspřežné železnice (českých zemí se týkaly tři tratě budované po polovině 20. let 19. stol.) přišel na řadu roku 1836 první velkorysý a finančně nákladný projekt parostrojní železnice z Vídně přes Moravu a Slezsko k polským solným dolům (455 km) s vedlejšími tratěmi na Brno, Olomouc a Opavu. Tuto „Severní dráhu císaře Ferdinanda“ podnikala soukromá akciová společnost s podporou státu. Poté, co se práce na této stavbě zpomalovaly, padlo odvážné rozhodnutí (1841)

pustit se do další výstavby železnice nákladem státu. Z velkorysých záměrů jako první vykrytalizoval projekt železničního spojení Vídně s Prahou a Saskem, tzv. „Severní státní dráha“. Konkrétněji: Olomouc – Praha – Podmokly (Děčín) – saské hranice; posléze Brno – Česká Třebová. Celkem 482 km. Nejprve ovšem muselo být provedeno náročné vymezení trasy na základě podkladů pořízených početnými trasovacími oddíly; jednání s vlastníky pozemků; složité projektové práce. A potom se v režii generálního ředitelství státních drah ve Vídni rozběhly stavební práce. U Pardubic probíhaly etapovitě, intenzivněji od roku 1843.

Stavba parostrojní železnice byla velice nákladná a předpokládala zvládnutí složité organizace, dosud nevídané koncentrace pracovní síly. Např. na stavbě olomoucko-pražské tratě pracovalo v letní sezóně denně 20 až 40 tisíc

dělníků (!). Realizace takových projektů předpokládala nové způsoby podnikání a dosud neobvyklé aktivity peněžních ústavů. Přinášela ovšem především zcela novou kvalitu dopravního spojení, ale i způsobů komunikace. Železnice bezprostředně generovala rozvoj (nebo i vznik) řady průmyslových odvětví. Na prvním místě jmenujme hutní výrobu, strojírenství, nebyvalé rozšíření těžby a distribuce uhlí jako nového paliva. Sama výstavba železniční tratě vyvolávala v dotčených regionech velkou potřebu stavebních prací a stavebních materiálů i dopravy (v Pardubicích např. stavba železničního mostu přes Chrudimku, budovy nádraží aj.). Koncentrace námezdních pracovníků vyvolávala zvýšenou potřebu potravin, odívání a řady spotřebního zboží.

Vraťme se ale nyní do Pardubic onoho 20. srpna 1845. Ke slavnostně vyzdobené novostavbě pardubického nádraží („dražně“, jak se v té době česky říkalo) směřovaly od rána zástupy zvědavců a na vyhrazená místa se scházeli oficiální hosté. Nádraží stálo tenkrát až za městem, pár desítek metrů západně od železničního přejezdu, který byl na konci dnešní třídy 17. listopadu. Místo přejezdu se závorami je tam dnes podjezd, dostavěný v roce 1940. Původní nádraží mělo jednopatrovou přijímací budovu a dvoranu přes dvě koleje pro osobní dopravu; naproti stála výtopna pro až 8 lokomotiv, kousek dál se nacházely opravářské dílny a hala vodárny. U nádraží bylo ještě skladiště přepravovaného zboží a budova poštovní expedice. Dnes toto místo připomíná už jenom název ulice Na staré poště. Sem dovážely dostavky z široka daleka balíkové zásilky: od Čáslavi, Vysokého Mýta, od Chrudimě a Hradce Králové. Samozřejmě vozily i pasažéry k vlakům. Nádraží na celé trati se podle svého významu a vybavení označovala pětistupňovou klasifikací. Pardubické nádraží mělo po Praze spolu s Olomoucí nejvyšší II. třídu. Stálo totiž zhruba v polovině trati mezi Prahou a Olomoucí, v dopravním dosahu významných měst (Hradec Králové, Chrudim a další) a v poměrně hustě osídleném regionu.

Sledovaného dne 20. srpna 1845 stoupalo u pardubického nádraží celé dopoledne napětí

čekajících. O půl dvanácté zahřměly odněkud z návrší u Pardubiček (Na vinici) výstřely čtyř děl, které tam umístili kanonýři z Josefova. Ohlašovaly, že se vlak už skutečně blíží. Nato se okamžitě seřadila čestná stráž tvořená ostrožtělci z Chrudimě, z Hradce Králové, hulány z pardubické jezdecké posádky a zdejší plukovní hudbou; připravili se slavnostní řečníci, především představitelé chrudimského krajského úřadu a zdejšího města. Seřadili se tu také slavnostně oděni zástupci místních cechů, úředníci chrudimského kraje, zdejšího magistrátu i správy pardubického velkostatku, nechybělo ani duchovenstvo. A to už na nádraží vjížděl vlak. Vagony se slavnostními hosty táhly dvě lokomotivy s nápisem „Prag“ a „Olmütz“. Jako předvoj ale vjela do nádraží nejprve lokomotiva „Bohemia“ (Čechy), kterou řídil Ing. Jan Perner. Pozornost diváků určitě budil slavnostní salonní vůz, který vezl tři arcivévodý s doprovodem. Na pardubickém nádraží mělo vzácné osazenstvo vlaku přestávku (jistě zaslouženou !/). Slavnostní projevy a připitky doprovázely salvy josefovských dělostřelců, kteří kanony spěšně přesunuli k nádraží. Ve vyzdobené nádražní hale měli hosté připraven studený bufet; dvě malá děvčátka jim rozdávala dva drobné tisky s oslavnými básněmi: jednu složila v češtině zdejší vlastenka Marie Čacká, manželka lékaře Josefa Bojislava Pichla, druhou v němčině složil tehdejší pardubický purkmistr František Benešovsky. Po hodinové přestávce se vlak vydal za zvuku salvy a volání „Vivat“ ku Praze.

Ti, kteří měli možnost se této události před 180 lety účastnit, si zřejmě uvědomovali výjimečnost chvíle (ostatně tak o tom také psaly dobové noviny a časopisy). Málokdo ze současníků ale dokázal domyslet, že to byl okamžik vpravdě přelomový pro další vývoj města i celého regionu. Stačí asi, když jen zmíníme, že se Pardubice, které měly v roce 1845 sotva 4½ tisíce obyvatel, za dalších 50 let proměnily v dynamicky se rozvíjející industriální aglomeraci, která se stala jednou ze dvou metropolí východních Čech. Po zmíněném půlstoletí se zvýšil počet obyvatel více než trojnásobně (roku 1895 tu už žilo asi 15 tis. obyvatel).

František Šebek

Radniční zpravodaj - periodický tisk územního samosprávného celku Statutárního města Pardubice se sídlem úřadu Magistrát města, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, IČO 274046, a VLTAVA LABE MEDIA a.s., region východní Čechy, Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, IČ 01440578. Evidenční číslo MK ČR E 11512.

Redakce: Alexandra Tušlová, Ivana Dolanová. Fotografie: Tomáš Kubelka, Michal Komárek, archivy autorů článků. Adresa: Radniční zpravodaj, Magistrát města Pardubice, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice. Elektronická adresa: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Internet: www.pardubice.eu.

V Pardubicích 3. listopadu 2025. Výtisk doručila Česká distribuční a.s. Redakce si vyhrazuje právo redigovat jednotlivé příspěvky, resp. vybírat z obdržených materiálů. Otiskovány nebudou anonymní příspěvky, ani texty obsahující urážlivé, vulgární, rasistické nebo jinak hanlivé výrazy. Texty v Diskuzním fóru obsahují osobní názory a postoje jejich autorů. Uzávěrka RZ 12/2025: 20. listopadu 2025.

